

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ODBORNÉ VZDELÁVANIE NA STREDNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH ŠKOLÁCH

UČEBNÝ ODBOR: **5371 H sanitár**

Vydalo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky pod číslom Z35013-2013- OZdV zo dňa 30.7.2013 s účinnosťou od 1. septembra 2013 začínajúc 1. ročníkom.

Názov: ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ODBORNÉ VZDELÁVANIE NA
STREDNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH ŠKOLÁCH UČEBNÝ ODBOR:
5371 H sanitár

Vydalo: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Spracovali: Doc. PhDr. Zuzana Slezáková, PhD., MPH, PhDr. Dagmar Komačeková, PhD.
a PhDr. Tatiana Pavlíková - členovia Rady Ministerstva zdravotníctva Slovenskej
republiky pre tvorbu a hodnotenie štátnych vzdelávacích programov odbornej
prípravy vzdelávania pre zdravotnícke študijné odbory na stredných zdravotníckych
školách

Spolupracovali: vybraní učitelia stredných zdravotníckych škôl v Slovenskej republike

Vydanie: 2. revidované

Účinnosť: od 1. septembra 2013 začínajúc 1. ročníkom

Obsah

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	4
1.1 Funkcia štátneho vzdelávacieho programu	4
1.2 Štruktúra štátneho vzdelávacieho programu	5
2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	5
3 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	6
3.1 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách vzdelávania	6
3.2 Formy praktického vyučovania	6
3.3 Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania na stredných zdravotníckych školách, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní	7
3.4 Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie výučby	7
3.5 Podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	12
3.6 Personálne podmienky	13
3.7 Učebné zdroje	14
3.7.1 Odborná literatúra	14
3.7.2 Didaktická technika	14
3.7.3 Materiálne výučbové prostriedky	14
4 OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI	15
5 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU UČEBNÉHO ODBORU: 5371 H SANITÁR	15
5.1 Popis vzdelávacieho programu	15
5.2 Základné údaje pre stredné odborné vzdelanie	17
5.3 Požiadavky zdravotnej spôsobilosti na uchádzača	18
6 PROFIL ABSOLVENTA	18
6.1 Celková charakteristika absolventa	18
6.2 Kľúčové kompetencie	19
6.3 Odborné kompetencie	20
7 UČEBNÉ PLÁNY ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	22
7.1 Rámcový učebný plán	22
7.2 Rámcový učebný plán pre 3 – ročnú dennú formu, učebný odbor: 5371 H sanitár	23
7.3 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre všeobecné vzdelávanie:	24
7.4 Rámcový učebný plán pre 1 – ročnú externú večernú formu, učebný odbor: 5371 H sanitár	26
7.5 Poznámky k učebnému plánu pre odborné vzdelávanie:	26
8 VZDELÁVACIE OBLASTI	27
8.1 Odborné vzdelávanie	27
8.2 Vzdelávacie štandardy odborného vzdelávania	27
8.2.1 Teoretické vzdelávanie a praktická príprava	28
8.2.2 Odborná klinická prax	34
PRÍLOHOVÁ ČASŤ	38
Príloha 1	38
VYMEDZENIE POJMOV V ŠTÁTNEJ VZDELÁVACIEJ PROGRAME	38
Príloha 2	44
ODPORÚČANÉ POSTUPY NA KONTROLU A HODNOTENIE ŽIAKOV	44
Príloha 3	47
ODPORÚČANÉ ZÁSADY PRE TVORBU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	47

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Odborné vzdelávanie a príprava smeruje k získaniu kľúčových, všeobecných a odborných kompetencií, ku komplexnejším a prakticky zameraným vedomostiam a zručnostiam, ktoré umožnia rozvoj a celkový úspech jednotlivcov na základe vlastnej aktivity, sebauvedomenia a spolupráce nielen v známych situáciách, javoch a problémoch, ale aj v nových podmienkach ich riešenia a aplikácie.

1.1 Funkcia štátneho vzdelávacieho programu

Štátny vzdelávací program (ďalej len „ŠVP“) pre odborné vzdelávanie a prípravu (ďalej len „OVP“) vymedzuje požiadavky štátu o zameraní, obsahu a výsledkoch OVP pre daný zdravotnícky študijný odbor.

ŠVP je

- a) štátom vydaný kurikulárny dokument, ktorý vymedzuje povinný obsah výchovy a vzdelávania a záväzné požiadavky na vzdelávanie na danom stupni vzdelania pre daný zdravotnícky študijný odbor – vzdelávacie výstupy, ktoré musí žiak po ukončení štúdia dosiahnuť a preukázať,
- b) záväzný dokument, ktorý sú školy povinné rešpektovať a rozpracovať do svojich školských vzdelávacích programov,
- c) otvorený kurikulárny dokument, ktorý sa bude podľa potrieb a požiadaviek inovovať.

ŠVP je postavený na týchto **princípoch**:

- a) znížený dôraz na obsah vzdelávania, zvýšenie dôrazu na požadované kompetencie a výsledky vzdelávania,
- b) podpora autonómie a zodpovednosti škôl, pluralitného vzdelávacieho prostredia a vytvorenia konkurenčného prostredia medzi školami,
- c) rozvoj individuality každého jednotlivca,
- d) dôraz na požadované kľúčové kompetencie pre výkon povolania,
- e) akcent na cieľovú kvalitu osobnosti žiaka ako potenciálneho zamestnanca,
- f) podpora zvýšenia kvality a efektivity vzdelávania vo vzťahu k rešpektovaniu vzdelávacích potrieb, študijných predpokladov, reálnych vzdelávacích podmienok, špecifických potrieb trhu práce v regiónoch škôl, dosiahnutých výsledkov práce školy, umožnenie rýchlych a potrebných inovácií, zlepšenie pedagogického a sociálneho prostredia,
- g) posilnenie odbornej a pedagogickej zodpovednosti a autonómie učiteľov,
- h) záväzný podklad pre tvorbu školských vzdelávacích programov.

Cieľom ŠVP je:

- a) pripraviť žiakov na úspešný a zmysluplný osobný, občiansky a pracovný život,
- b) usilovať o lepšie uplatnenie absolventov škôl na trhu práce,
- c) pripraviť absolventov na ďalšie vzdelávanie.

ŠVP pre odborné vzdelávanie v danom zdravotníckom študijnom odbore vydáva a zverejňuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky po prerokovaní so zamestnávateľmi, zriaďovateľmi škôl a stavovskou organizáciou podľa vecnej pôsobnosti k príslušnému študijnému odboru - Slovenskou komorou medicínsko-technických pracovníkov.

1.2 Štruktúra štátneho vzdelávacieho programu

ŠVP v súlade so školským zákonom stanovuje:

- a) názov vzdelávacieho programu,
- b) ciele výchovy a vzdelávania v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- c) profil absolventa vo vzťahu k požiadavkám zamestnávateľov – kvalifikačné požiadavky, t. j. vzdelávacie výstupy,
- d) vzdelávacie oblasti,
- e) vzdelávacie štandardy,
- f) charakteristiku odboru vzdelávania, jeho dĺžku, formu výchovy a vzdelávania, vyučovací jazyk, stupeň vzdelania pre danú skupinu študijných alebo učebných odborov, ktorý sa dosiahne absolvovaním vzdelávacieho programu alebo jeho ucelenej časti,
- g) podmienky prijímania uchádzača na štúdium,
- h) formy praktického vyučovania,
- i) rámcové učebné plány,
- j) pedagogicko-organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách výchovy a vzdelávania,
- k) spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní,
- l) povinné personálne zabezpečenie,
- m) povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výučby,
- n) podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní,
- o) osobitosti a podmienky vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- p) zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov.

2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Cieľom výchovy a vzdelávania je umožniť žiakovi v súlade so školským zákonom:

- a) získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych spôsobilostí a písomných spôsobilostí, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku, materinskom jazyku a cudzom jazyku, matematickej gramotnosti a kompetencie v oblasti prírodných vied a technológií, k celoživotnému učeniu, sociálne kompetencie a občianske kompetencie, podnikateľské schopnosti a kultúrne kompetencie,
- b) ovládať aspoň jeden cudzí jazyk a vedieť ich používať
- c) naučiť sa správne identifikovať a analyzovať problémy a navrhovať ich riešenia a vedieť ich riešiť,
- d) rozvíjať manuálne zručnosti, tvorivé, umelecké psychomotorické schopnosti, aktuálne poznatky a pracovať s nimi v oblastiach súvisiacich s nadväzujúcim vzdelávaním lebo na trhu práce,
- e) posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,
- f) získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- g) pripraviť sa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti, v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami náboženskej tolerancie,
- h) naučiť sa rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť a celoživotne sa vzdelávať, pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť,
- i) naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeľudské etické hodnoty,
- j) získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie.

3 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Pre vzdelávanie v súlade s týmto ŠVP je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú základné požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov, normatívo materiálo-technického a priestorového vybavenia škôl, vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania v danom odbore vzdelávania. Iba ucelený, vzájomne sa podmieňujúci komplex požiadaviek umožní vytvoriť optimálne vzdelávacie prostredie.

3.1 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa v zdravotníckom odbore vzdelávania **5371 H sanitár** organizuje dennou formou štúdia alebo externou formou štúdia.

Externá forma štúdia sa uskutočňuje len ako večerná. Večerné vzdelávanie je organizované pravidelne niekoľkokrát v týždni v rozsahu 10 až 15 hodín týždenne.

Vzdelávací program je z hľadiska jeho použitia pre cieľové skupiny vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky určený pre:

- absolventov nižšieho stredného odborného vzdelania, formou denného trojročného štúdia
- absolventov minimálne so stredným odborným vzdelaním, formou externého večerného jednoročného štúdia

Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov v stredných zdravotníckych školách sú exkurzie a kurzy, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu; súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov v stredných zdravotníckych školách môže byť aj školský výlet.

Vzdelávacie aktivity je možné organizovať vo výchovno-vzdelávacích zariadeniach alebo v inom vzdelávacom zariadení, ktoré určí škola.

3.2 Formy praktického vyučovania

Praktické vyučovanie je neoddeliteľnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy v stredných zdravotníckych školách. Hlavnými formami praktického vyučovania na stupni vzdelania: stredné odborné vzdelanie pre zdravotnícky učebný odbor sú: praktické cvičenia v laboratórnych podmienkach (v odborných učebniach) v škole a odborná prax t. j. odborná klinická prax vykonávaná priebežne na výučbových zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb. Na cvičeniach a odbornej klinickej praxi sa žiaci delia do skupín najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov.

3.3 Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania na stredných zdravotníckych školách, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Úspešným absolvovaním školského vzdelávacieho programu, ktorý vychádza z tohto štátneho vzdelávacieho programu, môže žiak získať: **stredné odborné vzdelanie**, ak úspešne ukončil posledný ročník najmenej trojročného a najviac štvorročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole. Odborné vzdelávanie a príprava sa ukončuje **záverečnou skúškou**.

Cieľom záverečnej skúšky je overenie vedomostí, zručností a kompetencií žiakov v rozsahu učiva určeného vzdelávacími štandardmi tohto štátneho vzdelávacieho programu. Záverečná skúška sa člení na písomnú, praktickú a ústnu časť. Záverečná skúška sa koná v riadnom alebo mimoriadnom skúšobnom období v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Záverečná skúška sa koná pred skúšobnou komisiou. Klasifikácia žiaka na záverečnej skúške je vyjadrená stupňom prospechu alebo percentom úspešnosti. Celkové hodnotenie záverečnej skúšky vychádza z klasifikácie jej písomnej, praktickej a ústnej časti. Dokladom o získanom vzdelaní je **vysvedčenie o záverečnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list**.

3.4 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výučby

V ŠVP sú vo všeobecnej rovine vymedzené základné podmienky na realizáciu školského vzdelávacieho programu a je úlohou školy, aby tieto podmienky nielen akceptovala, ale ich podrobnejšie konkretizovala vo vlastnom ŠkVP podľa potrieb a požiadaviek konkrétneho učebného odboru, aktuálnych cieľov a reálnych možností.

Povinnosťou škôl je dodržať a splniť normatív priestorovej, materiálnej a prístrojovej vybavenosti pre tie učebné odbory, pre ktoré bol schválený MZ SR.

Všeobecné požiadavky a podmienky, podľa ktorých sa bude poskytovať tento vzdelávací program, sú nasledovné:

Optimálne podmienky, podľa ktorých sa bude poskytovať tento vzdelávací program, sú nasledovné:

a) Zabezpečenie prevádzky školy

1. Školský manažment:
kancelária riaditeľa školy, kancelárie pre zástupcov riaditeľa školy,
kancelária pre ekonomický úsek,
príručný sklad s odkladacím priestorom,
sociálne zariadenie,
zasadačka
2. Pedagogickí zamestnanci školy:
zborovňa pre rokovania pedagogickej rady, kabinety pre učiteľov
3. Nepedagogickí zamestnanci školy:
kancelárie pre sekretariát, ekonómov a správcu, priestory pre obslužný personál
(údržba, upratovanie, vodiča a pod.),
príručný sklad s odkladacím priestorom

archív

4. Hygienické priestory, sociálne zariadenia, šatne
5. Sklady učebných pomôcok a didaktickej techniky
6. Knižnica

b) Makrointeriéry

1. Školská budova vrátane telocvične
2. Školský dvor
3. Internát (môže byť zabezpečený zmluvne)
4. Školská jedáleň a kuchyňa (môže byť zabezpečená zmluvne)

c) Vyučovacie interiéry

1. Klasické triedy - učebne pre teoretické vyučovanie vybavené didaktickou technikou
2. Učebňa informatiky
3. Odborné učebne pre teoretické a praktické vyučovanie vybavené didaktickou technikou a pomôckami:
 - odborná učebňa pre predmet: anatómia a fyziológia, v ktorej sa vyučuje aj predmet zdravotveda
 - odborná učebňa pre predmet: prvá pomoc
 - 2 špeciálne odborné učebne pre výučbu predmetov: sanitárstvo a sanitárske činnosti
 - príručná miestnosť na prezliekanie a sociálne zariadenie
 - príručný sklad
 - Telocvičňa

d) Vyučovacie exteriéry

Školské ihrisko

e) Zmluvné pracoviská

Podmienky praktického vyučovania – odbornej klinickej praxe v zdravotníckych zariadeniach sú jednoznačne písomne dohodnuté na základe dohody uzatvorenej podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 770/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú určujúce znaky jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení s každým výučbovým zdravotníckym zariadením a v súlade s Výnosom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č.09812/2008-OL z 10. Septembra 2008 o minimálnych požiadavkách na personálne zabezpečenie a materiálno-technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení v znení neskorších predpisov. Pri výučbe v odbornej učebni a na výučbovom pracovisku zdravotníckeho zariadenia sú nutné osobné ochranné pracovné prostriedky (odev a obuv), ktoré poskytuje škola.

Normatív minimálneho materiáľno–technického vybavenia odbornej učebne pre predmet: anatómia a fyziológia, v ktorej sa vyučuje aj predmet zdravoveda

Vybavenie	Minimálny počet pre jednu učebňu
Anatomicko - fyziologické zobrazenia všetkých sústav, schémy	cca 20 ks
Trojrozmerné modely anatomických štruktúr, orgánov a ich funkcií	cca 20 ks
Softvér pre výučbu ANF cez interaktívnu tabuľu	1
Prezentačná technika –dataprojektor, notebook, plátno, vizualizér	po 1 ks

Normatív minimálneho materiálo–technického vybavenia 1 odbornej učebne pre predmet: prvá pomoc v škole

Počet	Zostava pomôcok	Spotrebný materiál	Iné
1ks	figurína dospelého na kardiopulmonálnu resuscitáciu s možnosťou elektronickej kontroly s počítačovým vyhodnotením priebehu kardiopulmonálnej resuscitácie v tlačenej forme	zdravotnícky materiál a pomôcky na precvičovanie poskytovania prvej pomoci postihnutému v simulovaných podmienkach pre každého žiaka	odborná literatúra týkajúca sa poskytovania prvej pomoci pre každého žiaka
1ks	figurína dojčaťa na kardiopulmonálnu resuscitáciu		didaktická technika najmenej na úrovni dátového projektoru s počítačom
1ks	figurína na nácvik uvoľnenia cudzieho telesa z dýchacích ciest určenú na nácvik spriechodnenia dýchacích ciest úderom do chrbta a stlačením brucha pri dusení sa cudzím telesom		
1ks	celotelová figurína s traumatickými poraneniami; táto sa nevyžaduje, ak figurína dospelého na kardiopulmonálnu resuscitáciu má vymeniteľné časti, ktoré obsahujú aj traumatické poranenia		
pre každú skupinu	vybavená lekárnička		
pre každého žiaka, podľa potreby	obväzový materiál- všetky druhy, dlahy, dezinfekčné pomôcky	jednorázový materiál	
2ks	nosidlá, deky		

Normatív minimálneho materiálo–technického vybavenia 1 odbornej učebne pre predmet: sanitárske činnosti

Počet	Zostava pomôcok	Spotrebný materiál	Iné
1+1 pre každého žiaka	Základné vybavenie učebne, katedra + stolička, lavice, stoličky, tabuľa, skriňa na pomôcky		
1 súprava pomôcok pre 1 skupinu	Vybavenie nemocničnej postele- matrac, vankúš, paplón, posteľná bielizeň, pomocné zariadenia postele - hrazdička, uzdička, rebríček, popruhy, zábrany, podložka na čítanie, jedálenský stolík ,nočný stolík, stolička, vozík na znečistenú bielizeň, štandardná posteľ, špeciálna posteľ, detská posteľ, model dospelaj figuríny		odborná literatúra, audiovizuálne pomôcky
1 súprava pomôcok pre 1 skupinu	Súbor pomôcok k základnému hygienickému filtru u dospelého pacienta- lavór, umývacie vrecúška, uteráky, mydlo, gumové podložky, hrebeň, fén, šampón na vlasy, manikúra, jednorázové podložky, jednorázové plienky, osobná bielizeň, zubná kefka, zubná pasta, pohár, model dospelaj figuríny	jednorázové pomôcky, rukavice	odborná literatúra, audiovizuálne pomôcky
1 súprava pomôcok pre 1 skupinu	Pomôcky na vyprázdňovanie- močová fľaša, podložná misa, pohár na moč, zberné vrecko na moč, nádoba na zber moču	zberné vrecká na moč	
1 súprava pomôcok pre 1 skupinu	Súbor pomôcok na čistenie pomôcok -dezinfekčné prostriedky, čistiace prostriedky, stolík s čistiacimi prostriedkami, nádoba na pracovný roztok, odmerný valec, odmerka, vedrá, podnos na odkvapávanie umytých pomôcok, pomôcky z jednotlivých druhov materiálov, kefy, špongie, handry, ochranný odev na dezinfekciu, rukavice, rúška na tvár, emitné misky, obaly na sterilný materiál	jednorázové pomôcky, dezinfekčné prostriedky	odborná literatúra, audiovizuálne pomôcky
1 súprava pomôcok pre 1 skupinu	Pomôcky na podávanie jedla- jedálenská súprava, príbory, slamky, poháre, podložky na ochranu odevov, jedálenský stolík, pomôcky na hygienu rúk	jednorázový materiál	odborná literatúra, audiovizuálne pomôcky

Počet	Zostava pomôcok	Spotrebný materiál	Iné
1 súprava pomôcok pre 1 skupinu	Súbor pomôcok na obvazovú techniku - jednotlivé druhy obvazového materiálu	Spotrebný obvazový materiál	odborná literatúra, audiovizuálne pomôcky
1ks	Prezentačná technika –datapojektor, notebook, plátno, vizualizér		didaktická technika najmenej na úrovni dátového projektoru s počítačom

3.5 Podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu, osobitne praktického vyučovania t.j. praktické cvičenia v laboratórnych podmienkach a odbornej klinickej praxe - praxe vo výučbových zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb. Postupuje sa podľa platných predpisov, nariadení, vyhlášok a pod.

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a ochrana pred požiarom je neoddeliteľnou súčasťou teoretického a praktického vyučovania. V priestoroch určených na vyučovanie žiakov je potrebné utvoriť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a hygieny práce. Je nevyhnutné preukázateľne poučiť žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dodržiavanie týchto predpisov vyžadovať.

V priestoroch určených na praktické vyučovanie je potrebné podľa platných technických predpisov vytvoriť podmienky na bezpečnú prácu, dôkladne a jasne oboznámiť žiakov s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, s hygienickými predpismi, s technickými predpismi a technickými normami, s predpísanými technologickými postupmi, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení, používaním ochranných prostriedkov a dodržiavanie týchto predpisov kontrolovať a vyžadovať.

Pracovná činnosť v zdravotníckom učebnom odbore si vyžaduje stále a priame vedenie odborného učiteľa alebo zodpovednej osoby s príslušnou odbornou spôsobilosťou podľa osobitného predpisu pod vedením, ktorej sa praktické vyučovanie vykonáva - návštev a upevňovania odborných činností.

V priebehu praktických činností sa musia používať predpísané ochranné pracovné prostriedky a pomôcky v bezchybnom stave.

Odborná klinická prax v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb prebieha v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov rovnako ako aj z hľadiska zdravotníckej etiky, ochrany zdravia pacientov/klientov a hygieny v skupinách s počtom žiakov najviac 6, podľa charakteru činností.

3. 6 Personálne podmienky

Personálne zabezpečenie odborného vzdelávania

Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov odborných predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program musí byť v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci musia zabezpečiť súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom učebnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.

Plnenie stanovenej miery vyučovacej a výchovnej povinnosti vyplýva z platnej legislatívy, rámcového učebného plánu a učebného plánu pre odbornú zložku vzdelávania štátneho vzdelávacieho programu. Rámcové rozvrhnutie obsahu vzdelávania je východiskom pre tvorbu učebných plánov v školských vzdelávacích programoch. Stanovené vzdelávacie oblasti a ich minimálne počty hodín sú záväzné, ich dodržanie v školských vzdelávacích programoch musí byť preukázateľné.

Kvalifikačné požiadavky na učiteľov profilujúcich odborných predmetov v študijnom odbore 5371 H sanitár

Vyučovacie predmety	Kvalifikačné požiadavky Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v príslušnom študijnom odbore, doplňujúce pedagogické štúdium (DPŠ) a minimálne 2 roky odbornej praxe
Sanitárstvo Sanitárske činnosti – praktické cvičenia, Odborná klinická prax	– ošetrovatel'stvo; starostlivosť o chorých – pedagogika; starostlivosť o chorých – psychológia; všeobecná pedagogika s predchádzajúcim ukončením študijného odboru na SZŠ; učiteľstvo odborných predmetov na SZŠ; – ošetrovatel'stvo a rehabilitácia; [ďalej len „ošetrovatel'stvo“]
Zdravoveda	– všeobecné lekárstvo – „ošetrovatel'stvo“ s vykonaním rigorózneho skúšky alebo s prvou atestáciou
Prvá pomoc	– „ošetrovatel'stvo“

3.7 Učebné zdroje

3.7.1 Odborná literatúra

VYUČOVACÍ PREDMET	NÁZOV UČEBNICE	AUTOR	ROK VYDANIA
zdravoveda	Zdravoveda pre sanitárov	Prochotský, Kubicová	Osveta 2010
sanitárstvo			
sanitárstvo- cvičenia			
prvá pomoc	Prvá pomoc	Hrabovský, J., Dvořáček, I.	Osveta 1991

3.7.2 Didaktická technika

1. Prenosný dátový projektor
2. Počítače, tlačiareň
3. Kopírovací stroj a skener
4. Video a DVD prehrávač
5. Projekčné plátno
6. Flipchart
7. Uchytávacie lišty
8. Televízor
9. Magnetofón
10. Rozhlasový prijímač

3.7.3 Materiálne výučbové prostriedky

1. CD, DVD
2. Odborné filmy a diafilmy
3. Softwerové programy určené pre prácu v odbore, ktoré sú priebežne aktualizované
4. Obrazy, tabule, mapy a schémy konštrukcií
5. Vybavenie odborných učební podľa normatívu podľa ŠVP
6. Spotrebný zdravotnícky a iný materiál
7. Anatomicko-fyziologické a iné modely

4 OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

Špecifické poruchy učenia	Záleží od individuálneho prípadu, od typu poruchy a úrovne jej kompenzácie. Vzhľadom na nároky učebného odboru sanitár a na študijné predpoklady žiakov, treba zvážiť ich vhodnosť pre žiakov s dyslexiou, dysgrafiou a dyskalkúliou. Vhodnosť učebných odborov pre žiakov so špecifickými vývinovými poruchami učenia treba konzultovať so školskými zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie.
Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP)	V spolupráci školy s územnou samosprávou a ÚPSVaR možno získať pre žiakov príspevok na školské pomôcky, na cestovné, ubytovanie, stravovanie.

5 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU UČEBNÉHO ODBORU: 5371 H SANITÁR

5.1 Popis vzdelávacieho programu

Vzdelávací program je určený pre učebný odbor: **5371 H sanitár**

Štátny vzdelávací program pre učebný odbor **sanitár** má poskytnúť základný rámec, pravidlá a požiadavky pre tvorbu školských vzdelávacích programov. ŠVP neslúži na priame vyučovanie, ale je iba podkladom, spolu s legislatívou, pre tvorbu školských vzdelávacích programov.

Učebný odbor **sanitár** pripravuje zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú spôsobilí samostatne vykonávať sanitárske činnosti v zdravotníckych zariadeniach, kúpeľných zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb.

Zdravotnícke povolanie sanitára si vyžaduje základné odborné vedomosti a spôsobilosti a kladie nároky na osobnostný rozvoj. Absolvent je schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, zorganizovať, zrealizovať aktivity, vyhodnotiť svoju prácu.

Obsah vzdelania je koncipovaný tak, aby žiaci zvládli všeobecné a odborné poznatky a zručnosti na požadovanej profesionálnej úrovni nevyhnutné na získanie stredného vzdelania (sekundárneho) a odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania: sanitár. Tomu zodpovedá štruktúra a obsah odbornej zložky vzdelávania vrátane odbornej praxe. Dominantnú zložku odbornej prípravy tvoria predmety teoretického a praktického zamerania, najmä zdravoveda, sanitárstvo, prvá pomoc a odborná klinická prax - sanitárske činnosti. Tieto predmety prehlbujú vzťah medzi teoretickými vedomosťami a praktickým osvojením si profesionálnych zručností.

V teoreticko-praktickej príprave v triedach, laboratóriách, špecializovaných odborných učebniach žiaci získajú základné poznatky, vždy však v súvisi s ich praktickou aplikáciou a praktickým využitím. Vedomosti žiakov získané v teoretickom vyučovaní slúžia predovšetkým na zdôvodnenie praktických činností a postupov.

Na odbornej klinickej praxi sa utvárajú, rozvíjajú a upevňujú základné odborné zručnosti v odborných činnostiach pod priamym vedením odborných učiteľov alebo odborníkov z praxe s príslušnou odbornou spôsobilosťou podľa osobitného predpisu. Odbornú prípravu umocňuje absolvovanie odborných exkurzií na špecializovaných pracoviskách.

Vzdelávací program je z hľadiska jeho použitia pre cieľové skupiny vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky určený pre:

- absolventov nižšieho stredného odborného vzdelania, formou denného trojročného štúdia
- absolventov minimálne so stredným odborným vzdelaním, formou externého večerného jednoročného štúdia

Podmienky prijatia ustanovuje vykonávací predpis o prijímacom konaní na stredné školy.

Absolventi tohto vzdelávacieho programu získajú stredné odborné vzdelanie.

Výstupným dokladom o získanom vzdelaní je **vysvedčenie o záverečnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list.**

5.2 Základné údaje pre stredné odborné vzdelanie

Učebný odbor:	5371 H sanitár
Forma výchovy a vzdelávania:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Denná, pre absolventov nižšieho stredného odborného vzdelania (nižšie sekundárne) 2. Externá večerná, pre absolventov minimálne so stredným odborným vzdelaním (sekundárne)
Dĺžka štúdia:	<ol style="list-style-type: none"> 1. tri roky 2. jeden rok
Vyučovací jazyk:	Štátny jazyk
Nevyhnutne vstupné požiadavky na štúdium:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nižšie stredné odborné vzdelanie (nižšie sekundárne) a splnenie podmienok prijímacieho konania 2. Minimálne stredné odborné vzdelanie (sekundárne) a splnenie podmienok prijímacieho konania
Podmienky na prijatie do učebného odboru:	<p>Do učebného odboru sanitár môžu byť prijatí uchádzači, ktorí spĺňajú zdravotnú spôsobilosť na prácu v odbore. Vyjadrenie lekára o zdravotnom stave uchádzača musí byť pripojené k prihláške.</p> <p>Profilové predmety na prijímacie skúšky:</p> <ul style="list-style-type: none"> – slovenský jazyk a literatúra – prírodopis/biológia
Spôsob ukončenia štúdia:	Záverečná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania a o získanej kvalifikácii:	<p>Vysvedčenie o záverečnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list.</p> <p>Absolvent v zmysle nariadenia vlády č. 513/2011 Z.z. o používaní profesijných titulov a ich skratiek viažucich sa na odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania je oprávnený používať profesijný titul "<i>sanitár</i>", ktorý používa osoba odborne spôsobilá na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní sanitár</p>
Poskytnutý stupeň vzdelania:	Stredné odborné vzdelanie (sekundárne)
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Sanitár je zdravotnícky pracovník, ktorý sa uplatní najmä v zdravotníckych zariadeniach, zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov a zariadeniach sociálnych služieb.
Možnosti ďalšieho štúdia:	<p>Vzdelávacie programy úplného stredného odborného štúdia.</p> <p>Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov podľa platnej legislatívy MZ SR</p>

5.3 Požiadavky zdravotnej spôsobilosti na uchádzača

Do stredných zdravotníckych škôl môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotný stav posúdil a na prihláške potvrdil všeobecný lekár pre dospelých. Do učebného odboru sanitár môžu byť prijatí žiaci, ktorí spĺňajú zdravotnú spôsobilosť k výkonu zdravotníckeho povolania vrátane opatrení pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť podľa právnych predpisov MZ SR.

Do učebného odboru sanitár nemôžu byť prijatí uchádzači, ktorí majú mentálne, zmyslové alebo telesné postihnutie, zdravotné oslabenie alebo ochorenie, majú narušenú komunikačnú schopnosť, špecifické poruchy učenia alebo správania sa, autistický syndróm, poruchy psychického vývinu.

6 PROFIL ABSOLVENTA

6.1 Celková charakteristika absolventa

Učebný odbor **sanitár** pripravuje zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú spôsobilí samostatne vykonávať sanitárske činnosti v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov a zariadeniach sociálnych služieb.

Zdravotnícke povolanie sanitára si vyžaduje základné odborné vedomosti a spôsobilosti a kladie nároky na osobnostný rozvoj. Absolvent je schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, zorganizovať, zrealizovať aktivity, vyhodnotiť svoju prácu.

Dôležitou súčasťou profilu absolventa sú jeho vedomosti a spôsobilosti z oblasti starostlivosti o pomôcky, zdravotnícky materiál a starostlivosť o prostredie, so zameraním najmä na preddezinfekciu, dezinfekciu a sterilizáciu. Absolventi ovládajú základný hygienický filter u dospelého pacienta. Absolventi ovládajú príslušnú techniku, stroje a zariadenia, príslušné pracovné postupy. Absolventi sú pripravení na výkon sanitárskych činností na všetkých lôžkových oddeleniach, operačných traktoch, v laboratóriách, v lekárenskej službe, na transfúzných oddeleniach, patologicko-anatomických oddeleniach, oddeleniach centrálnej sterilizácie, v sádrovni, v zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov a zariadeniach sociálnych služieb.

V správaní absolventa dominuje tolerancia, empatia, asertivita a prosociálne správanie.

Odborná stredoškolská príprava je orientovaná tak, aby absolvent mohol ďalej pokračovať v stredoškolskom vzdelávaní na strednej zdravotníckej škole, najmä v študijnom odbore zdravotnícky asistent a tak získať úplné stredné odborné vzdelanie ukončené maturitnou skúškou.

Absolvent učebného odboru je pripravený:

- samostatne vykonávať starostlivosť o pomôcky, zdravotnícky materiál a starostlivosť o prostredie pacienta
- vykonávať základný hygienický filter u dospelého pacienta
- ovládať príslušnú techniku, stroje a zariadenia, príslušné pracovné postupy
- vykonávať sanitárske činnosti na všetkých lôžkových oddeleniach, operačných traktoch, v laboratóriách, v lekárenskej službe, na transfúzných oddeleniach, anatomicko-patologických oddeleniach, v centrálnej sterilizácii, sádrovni, v zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov a zariadeniach sociálnych služieb.
- poskytovať odbornú prvú pomoc

Absolvent sa uplatní vo všetkých úsekoch zdravotnej starostlivosti, kde môže pracovať samostatne vo vybraných činnostiach a v tíme.

Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje týmito kompetenciami:

6.2 Kľúčové kompetencie

Vzdelávanie v ŠVP v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania na danom stupni vzdelania smeruje k tomu, aby si žiaci vytvorili zodpovedajúce schopnosti a študijné predpoklady. Kľúčové kompetencie chápeme ako kombináciu vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje na svoje osobné uspokojenie a rozvoj, aktívne občianstvo, spoločenské a sociálne začlenenie, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách počas celého svojho života. Kľúčové kompetencie ako výkonové štandardy sa v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom výchovných a vzdelávacích stratégií rozvíjajú, osvojujú a hodnotia buď na úrovni školy, odboru vzdelávania alebo vyučovacieho predmetu. V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie ŠVP vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

a) Spôsobilosť konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života. Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu k životným podmienkam, povolaniu, práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, robiť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

Absolvent má:

- reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať bežné pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach s jasným zmyslom pre vlastnú identitu a smer života, sebazdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, racionálneho a samostatného vzdelávania a učenia sa počas celého života, aktualizovania a udržiavania potrebnej základnej úrovne jazykových schopností, informačných a komunikačných zručností. Od žiaka sa vyžaduje efektívne používanie materinského a cudzieho jazyka v hovorenej a písanej podobe,, disponovanie čitateľskou a matematickou gramotnosťou, prehodnocovanie základných zručností a sebarealizácia.

Absolvent má:

- správne sa vyjadrovať v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,

- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať so základnými informačnými a komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Tieto schopnosti sa využívajú pri riadení medziľudských vzťahov, formovaní nových typov spolupráce. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiaci musia byť schopní učiť sa, nažívať a pracovať nielen ako jednotlivci, ale v sociálne vyváženej skupine. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí, sociálnych zručností, interkulturálnych kompetencií, postojov a hodnotovej orientácii umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolání.

Absolvent má:

- prejavovať empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- konštruktívne diskutovať a pozorne počúvať druhých,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- samostatne pracovať v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

6.3 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- ovládať základné poznatky z organizácie zdravotnej a sociálnej starostlivosti,
- ovládať a používať odbornú terminológiu odboru,
- ovládať základné princípy zdravotníckej etiky,
- ovládať stručné poznatky zo zdravotvedy, sanitárstva a prvej pomoci
- ovládať poznatky základov hygieny a epidemiológie,
- ovládať poznatky zo starostlivosti o pomôcky a prostredie vo všetkých úsekoch svojej pôsobnosti,

- ovládať poznatky o základných a pomocných zdravotníckych materiáloch, o základnom vybavení zdravotníckych zariadení a zariadení poskytujúcich sociálne služby, o jeho údržbe a najmä o spôsobe dezinfekcie a sterilizácie,
- ovládať poznatky o organizácii práce sanitára na všetkých úsekoch svojej pôsobnosti: na lôžkových oddeleniach, v laboratóriách, v lekárenskej službe, na transfúznom oddelení, na patologicko-anatomickom oddelení, v centrálnej sterilizácii, v detských zariadeniach, v operačných traktoch, v sadrovni, v dopravnej zdravotnej službe a v zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov
- ovládať zásady transportu pacienta na vyšetrenia podľa pokynov nadriadeného zdravotníckeho pracovníka
- ovládať poznatky zo základného hygienického filtra dospelého pacienta,
- ovládať základné poznatky o diétach a podávaní stravy dospelým pacientom
- popísať a vysvetliť technické základy zloženia prístrojov a zariadení používaných v odbore a ich funkciu,
- ovládať zásady hygieny práce, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany životného prostredia,

b) Požadované zručnosti

Absolvent vie:

- zvoliť najefektívnejší postup pri vykonávaní sanitárskych činností,
- vykonávať základnú starostlivosť o pomôcky, o posteľ pacienta a prostredie,
- vykonávať dezinfekciu a sterilizáciu,
- vykonávať základný hygienický filter u dospelého pacienta
- podieľať sa na starostlivosti o vyprázdňovanie pacienta
- transportovať biologický materiál do príslušných laboratórií,
- transportovať pacienta na vyšetrenia na základe pokynov nadriadeného zdravotníckeho pracovníka
- aplikovať základy hygieny práce
- obsluhovať prístroje a zariadenia používané v odbore, vykonávať ošetrovanie a údržbu prístrojov a zariadení používaných v odbore,
- postupovať v zmysle zásad bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci, ochrany životného prostredia,
- postupovať hospodárne pri manipulácii s materiálmi, energiou, strojmi a zariadeniami,
- vykonávať kvalifikovane základné odborné práce, racionálne riešiť jednoduché problémové situácie,
- dodržiavať normy, parametre kvality služieb,
- využívať informačné technológie pri riešení odborných úloh.
- poskytovať prvú pomoc podľa svojich odborných schopností a zabezpečiť ďalšiu odbornú pomoc,
- profesionálne komunikovať.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- empatiou, altruizmom,
- trpezlivosťou, diskretnosťou, taktnou komunikáciou,
- kreativitou, spoľahlivosťou,
- dôslednosťou, samostatnosťou a presnosťou,
- schopnosťou spolupracovať, sebadisciplínou, mobilitou.
- dodržiavaním zásad ochrany osobných údajov pacientov

7 UČEBNÉ PLÁNY ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

7.1 Rámcový učebný plán

Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov pre všeobecnú zložku vzdelávania školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

7.2 Rámcový učebný plán pre 3 – ročnú dennú formu, učebný odbor: 5371 H sanitár

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	22	704
Odborné vzdelávanie	66	2112
Disponibilné hodiny	11	352
CELKOM	99	3168

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	22	704
Jazyk a komunikácia <i>slovenský jazyk a literatúra</i> <i>prvý cudzí jazyk</i>	11,5	368
Človek a hodnoty <i>etická výchova/náboženská výchova</i>	1	32
Človek a spoločnosť <i>dejepis</i> <i>občianska náuka</i>	1	32
Človek a príroda <i>fyzika</i> <i>chémia</i> <i>biológia</i>	1	32
Matematika a práca s informáciami <i>matematika</i> <i>informatika</i>	4,5	144
Zdravie a pohyb <i>telesná a športová výchova</i>	3	96
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	66	2112
Teoretické vzdelávanie a praktická príprava	18	576
zdravoveda	9	288
sanitárstvo (cvičenia)	8(5)	256
prvá pomoc	1	32
Odborná klinická prax	48	1536
sanitárske činnosti	48	1536
Disponibilné hodiny	11	352
SPOLU	99	3168
Účelové kurzy/učivo		

Kurz pohybových aktivít v prírode
Kurz na ochranu života a zdravia
Účelové cvičenia
Účelový kurz podľa výberu
Záverečná skúška

Minimálny počet týždenných hodín je 33 (rozpätie 33 – 35 hodín)

7. 3 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre všeobecné vzdelávanie:

- a) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 99 hodín, maximálne 105 hodín. Výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1. a 2. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na kurz na ochranu života a zdravia a kurzy pohybových aktivít v prírode ap. a v poslednom ročníku na absolvovanie záverečnej skúšky.
- b) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa potrieb odboru štúdia, podmienok školy v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.
- c) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.
- d) Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v učebných odboroch realizuje s dotáciou minimálne v rozsahu 1,5 vyučovacích hodín v 1. ročníku, minimálne v rozsahu 1 vyučovacej hodiny v 2. a 3. ročníku.
- e) Vyučuje sa jeden z jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, taliansky. Podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba prvého cudzieho jazyka sa v učebných odboroch realizuje minimálne v rozsahu 3 týždenných vyučovacích hodín v 1., 2. ročníku a 2 týždenných vyučovacích hodín v 3. ročníku. Druhý cudzí jazyk sa môže vyučovať ako voliteľný predmet z časovej dotácie disponibilných hodín minimálne v rozsahu 2 týždenných vyučovacích hodín v ročníku.
- f) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ sú predmety náboženská výchova v alternatíve s etickou výchovou. Predmety etická výchova/ náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách najviac 20 žiakov.
- g) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je predmet občianska náuka a dejepis.
- h) Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ predmet náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa). Predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov. Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je predmet občianska náuka.
- i) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a príroda“ sú predmety fyzika, chémia a biológia, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Vyberie sa z predmetov podľa ich účelu v danom odbore štúdia.
- j) Súčasťou vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami sú predmety matematika a informatika, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Výučba matematiky sa v učebných odboroch realizuje s dotáciou minimálne 2 hodín týždenne za celé štúdium.

- k) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je predmet telesná a športová výchova. Predmet telesná a športová výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať do maximálne dvojhodinových celkov.
- l) Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou na návrh predmetových komisií rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vzdelávania a praktickej prípravy možno spájať do viachodinových celkov.
- m) Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov
- n) Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou praktických cvičení (v laboratóriách, odborných učebniach, a pod.) a odbornej praxe. Na praktických cvičeniach a odbornej praxi sa delia do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Počet žiakov na jedného učiteľa na praktických cvičeniach v škole je najviac desať žiakov a na odbornej klinickej praxi v zdravotníckom zariadení najviac 6 žiakov v súlade so všeobecne záväzným právnym predpisom.
- o) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sú spoločné pre všeobecné a odborné vzdelávanie.
- p) Účelové kurzy sa môžu realizovať v rámci časovej rezervy v školskom roku
- q) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz na ochranu života a zdravia a kurz pohybových aktivít v prírode, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu. Kurz na ochranu života a zdravia má samostatné tematické celky s týmto obsahom: riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Organizuje sa v druhom ročníku štúdia a trvá tri dni po šesť hodín, resp. 5 dní pri realizácii internátnou formou. Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňuje sa jedno v každom ročníku štúdia, 6 hodín v teréne. Kurz pohybových aktivít v prírode sa koná v rozsahu piatich vyučovacích dní, najmenej však v rozsahu 15 vyučovacích hodín. Organizuje sa jeden v 1. ročníku štúdia.

7.4 Rámcový učebný plán pre 1 – ročnú externú večernú formu, učebný odbor: 5371 H sanitár

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	-	-
Odborné vzdelávanie	15	480
CELKOM	15	480

ODBORNÉ VZDELÁVANIE	15	480
Teoretické vzdelávanie a praktická príprava	7	224
• zdravotná pedagogika	2	96
• sanitárstvo (cvičenia)	4(2)	96
• prvá pomoc	1(1)	32
Odborná klinická prax	8	256
• sanitárske činnosti na lôžkových pracoviskách interného oddelenia, chirurgického oddelenia, geriatrického oddelenia, detské oddelenie, psychiatrické oddelenia a zariadenia sociálnych služieb • exkurzie napr.: kúpeľné zariadenia, transfúzna služba, lekáreň a iné.		
SPOLU	15	480
Záverečná skúška		

7.5 Poznámky k učebnému plánu pre odborné vzdelávanie:

- Predmety odbornej zložky vzdelávania uvedené v učebnom pláne sú povinné pre všetky formy vzdelávania v učebnom odbore.
- Obsah učebných osnov predmetov odbornej zložky vzdelávania je záväzný pre všetky formy vzdelávania v učebnom odbore.
- Riaditeľ školy na základe odporúčania predmetovej komisie schvaľuje v rámci hodinovej dotácie v učebných osnovách predmetov odbornej zložky vzdelávania, ktoré sú súčasťou štátneho vzdelávacieho programu najviac 30 %nú úpravu učebného obsahu na inováciu a na zabezpečenie regionálnych a aktuálnych potrieb, ktoré vyznačí v ŠkVP.

- d) Praktická príprava sa realizuje podľa platnej legislatívy. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou cvičení v laboratórnych podmienkach (v odborných učebniach, laboratóriách a pod.) a odbornej klinickej praxe v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb. Na cvičeniach a odbornej praxi sa žiaci delia do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov nasledovne: na cvičeniach v laboratórnych podmienkach (v odborných učebniach, laboratóriách a pod.) je počet žiakov v skupine najviac 10. Na odbornej klinickej praxi je počet žiakov v skupine najviac 6.
- e) Počet žiakov na jedného učiteľa sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

8 VZDELÁVACIE OBLASTI

8.1 Odborné vzdelávanie

Prehľad vzdelávacích oblastí:

1. Teoretické vzdelávanie a praktická príprava
2. Odborná klinická prax

8.2 Vzdelávacie štandardy odborného vzdelávania

Jednou z výrazných zmien, ktoré sú súčasťou nového procesu vzdelávania je dôslednejšie zameranie na výstup zo vzdelávania. Dôležité je, aby bol jasne sformulovaný výstup a zdôvodnené zaradenie obsahu vzdelávania. Je to štruktúrovaný popis spôsobilostí. Vzdelávanie je vtedy úspešné, ak vieme, k akým cieľom podľa požiadaviek majú žiaci dospieť. Preto sa v Štátnom vzdelávacom programe kladie dôraz na formulovanie požiadaviek na výstup z témy, z ročníka alebo celého stupňa podľa charakteru predmetu.

Vzdelávací štandard sa skladá z dvoch častí: obsahový štandard a výkonový štandard. Obsahová časť vzdelávacieho štandardu určuje minimálny obsah vzdelávania. Jeho hlavným cieľom je zjednocovať, koordinovať resp. zabezpečovať kompatibilitu minimálneho obsahu vzdelávania na všetkých školách. Obsahovú časť tvorí učivo, ktoré je všetkými žiakmi osvojiteľné. Učivo je formulované v štyroch kategóriách: faktúálne poznatky – základný prvok poznania, ktorý žiaci musia vedieť, aby boli oboznámení s určitou disciplínou poznania, alebo aby v nej mohli riešiť vedné problémy; konceptuálne poznatky – vzájomné vzťahy medzi poznatkami; procedurálne poznatky – ako niečo urobiť, metódy skúmania; metakognitívne poznatky – kognície vo všeobecnosti. Výkonová časť je formulácia výkonov, ktorá určuje, na akej úrovni má žiak dané minimálne učivo ovládať a čo má vykonať. Výkonový štandard je formulovaný v podobe operacionalizovaných cieľov, to znamená je uvádzaný aktívnymi slovesami, ktoré zároveň vyjadrujú úroveň osvojenia. Jednotlivé úrovne výstupov sú zamerané na kompetencie – to znamená kombináciu vedomostí, zručností a schopností. Jednotlivé úrovne sledujú rozvíjanie poznávacích schopností: spoznať alebo znovu vybaviť si informácie z dlhodobej pamäte, porozumieť a konštruovať, aplikovať, analyzovať, vyhodnocovať a schopnosť tvoriť. Je požiadavkou na výstup zo stupňa vzdelania a zároveň požiadavkou na vstup pri ďalšom stupni vzdelania. Popisuje produkt výučby, nie proces. Obsah a požiadavky na výstup zo vzdelania nie sú postačujúce na záverečnú skúšku. Požiadavky na záverečnú skúšku sú uvedené v Katalógu cieľových požiadaviek.

8.2.1 Teoretické vzdelávanie a praktická príprava

Charakteristika vzdelávacej oblasti

V teoretickej príprave je pozornosť zameraná na osvojenie si základných vedomostí z vybraných zdravotníckych odborov. Žiak získava poznatky o základoch organizácie zdravotnej starostlivosti, zariadeniach poskytujúcich sociálnu starostlivosť. V obsahu vzdelávania sú zaradené poznatky z anatómie, fyziológie, patológie, prvej pomoci, zdravotvedy vybraných systémov a základov zdravotníckej etiky. Žiak získava základné vedomosti z oblasti sanitárskych činností na lôžkových oddeleniach, v laboratóriách, v lekárenskej službe, na transfúznom oddelení, na patologicko-anatomických oddeleniach, v centrálnej sterilizácii, v detských zariadeniach, na operačných oddeleniach, v sádrovni, v dopravnej zdravotnej službe, zariadeniach sociálnych služieb a v zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov, so zameraním najmä na preddezinfekciu, mechanickú očistu, dezinfekciu a sterilizáciu, starostlivosť o pomôcky, zdravotnícky materiál, nemocničné posteľe a bielizeň a základný hygienický filter. Zároveň sa oboznamuje s požiadavkami na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti, musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

PREHĽAD VÝKONOVÝCH ŠTANDARDOV

Absolvent má:

- ovládať a používať odbornú terminológiu odboru,
- popísať a vysvetliť základy anatómie a fyziológie a patológie človeka,
- reprodukovať základné poznatky o vybraných systémových ochoreniach,
- vysvetliť otázky vzniku civilizačných porúch zdravia a princípy primárnej a sekundárnej prevencie,
- popísať zásady správnej výživy a zdravého životného štýlu,
- definovať teoretické základy prvej pomoci pri úrazoch a náhlych stavoch,
- ovládať základy zdravotníckej etiky,
- popísať špecifiká mentálneho, fyzického vývinu osobnosti v jednotlivých etapách,
- charakterizovať prácu sanitára na jednotlivých úsekoch zdravotnej starostlivosti, zariadeniach sociálnych služieb, v zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov,,
- popísať hlavné zásady a postupy preddezinfekcie, mechanickej očisty, dezinfekcie a sterilizácie,
- popísať hlavné zásady a postupy starostlivosti o pomôcky, zdravotnícky materiál, nemocničnej posteľe a bielizeň,
- popísať spoluprácu pri vykonávaní základného hygienického filtra u dospelého pacienta,
- popísať hlavné zásady a postupy pri fyziologickom vyprázdňovaní pacienta,
- popísať úlohy sanitára pri doprovide pacienta na vyšetrenia na základe pokynov nadriadeného zdravotníckeho pracovníka,
- ovládať základné poznatky o diétach a podávaní stravy dospelým pacientom,
- vymedziť základné sanitárske činnosti na lôžkových oddeleniach, v laboratóriách, v lekárenskej službe, na transfúznom oddelení, na patologicko-anatomickom oddelení, v centrálnej sterilizácii, v detských zariadeniach, na operačných traktach, v sádrovni v dopravnej zdravotnej službe, zariadeniach poskytujúcich sociálne služby a v zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov,
- opísať a vysvetliť technické základy zloženia prístrojov a zariadení používaných v odbore a ich funkciu,
- reprodukovať zásady hygieny práce, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany

- životného prostredia,
- ovládať základné poznatky z oblasti pracovného a občianskeho práva,
 - rozoznať možné zdroje znečisťovania životného prostredia súvisiace s príslušným odborom.

PREHLAD A ROZPIS OBSAHOVÝCH ŠTANDARDOV

Zdravoveda

- **Organizácia zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb**

Ciele a úlohy zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb. Organizačná štruktúra zdravotníctva. Organizácia liečebno-preventívnej starostlivosti a poskytovateľov sociálnych služieb. Charitatívne a iné podporné činnosti. Zariadenia liečebno - preventívnej starostlivosti. Zdravotnícki pracovníci. Právna zodpovednosť zdravotníckych pracovníkov pri výkone povolania. Morálne a etické črty zdravotníckeho pracovníka. Základy komunikácie. Nácvik sociálnych a komunikačných zručností. Základy psychologického prístupu k chorým. Základy zdravotníckej etiky.

- **Základy hygieny a tvorby životného prostredia**

Ochrana a tvorba životného prostredia. Hygiena a jej vplyv na zdravie. Význam prostredia a výživy pre zdravie. Základy hygieny detí a dorastu. Hygiena v zdravotníckych a zariadeniach sociálnych služieb, zásady dodržiavania bariérovej ošetrovateľskej starostlivosti.

- **Človek a jeho zdravie**

Človek ako spoločenská bytosť. Telesné a duševné zdravie, zdravý spôsob života. Podiel jedinca, rodiny a spoločnosti na udržiavaní a upevňovaní zdravia. Ľudské telo, jeho anatomickeo-fyziologická jednota a jeho vzťah k prostrediu. Zdravie a choroba. Infekcia, obranyschopnosť organizmu a prenos infekcie. Prevencia chorôb. Všeobecné príznaky chorôb.

- **Choroby pohybového ústrojenstva**

Stručná anatómia. Základné funkcie, poruchy a príznaky. Najčastejšie choroby pohybového ústrojenstva.

- **Choroby mozgu a miechy**

Stručná anatómia. Základné funkcie, poruchy a príznaky. Najčastejšie choroby nervovej sústavy.

- **Očné choroby**

Stručná anatómia, základné funkcie, poruchy, vrodené chyby, náhle príhody, príznaky.

- **Choroby ušné, nosové, krčné**

Stručná anatómia, základné funkcie, poruchy, vrodené chyby, náhle príhody, príznaky chorôb jednotlivých orgánov a ich funkcií.

- **Choroby dýchacích ústrojov**

Stručná anatómia dýchacej sústavy, základné funkcie, poruchy a príznaky. Najčastejšie choroby priedušiek, pľúc a pohrudnice.

- **Choroby krvi a krvného obehu**

Stručná anatómia krvi, krvný obeh, základné funkcie, poruchy a príznaky. Najčastejšie choroby krvi, srdca a ciev.

- **Choroby tráviacich ústrojov**

Stručná anatómia tráviacej sústavy, základné funkcie, poruchy a príznaky. Výživa a jej poruchy. Najčastejšie choroby žalúdka, pečene, žlčových ciest a pankreasu.

- **Choroby vylučovacej sústavy**

Stručná anatómia obličiek, močových ciest, základné funkcie, poruchy a príznaky. Najčastejšie choroby obličiek a močových ciest.

- **Endokrinné choroby**

Stručná anatómia žliaz s vnútorným vylučovaním, základné funkcie, poruchy a príznaky. Najčastejšie endokrinné ochorenia.

- **Poruchy imunity a alergické choroby**

Imunita, význam, druhy, príznaky, poruchy, najčastejšie choroby. Alergia, druhy, príznaky, najčastejšie ochorenia.

- **Kožné a pohlavné choroby**

Stručná anatómia, základné funkcie, príznaky ochorení.

- **Gynekologicko-pôrodnická starostlivosť**

Pohlavný život, manželstvo, rodičovstvo. Tehotenstvo, pôrod, starostlivosť o rodičku a dieťa. Najčastejšie poruchy a choroby vo všetkých vekových obdobiach ženy. Psychika ženy.

- **Detský vek a jeho choroby**

Vývoj dieťaťa, výživa a hygiena dieťaťa. Najčastejšie ochorenia detského veku.

- **Staroba a jej ochorenia**

Starnutie a staroba. Najčastejšie choroby, ich priebeh a prejavy.

- **Nádorové ochorenia**

Druhy nádorov, príčiny, príznaky. Najčastejšie nádorové ochorenia.

- **Infekčné ochorenia**

Infekcia, jej pôvodcovia, šírenie nákazy, prevencia. Najčastejšie infekčné ochorenia. Nozokomiálne nákazy.

- **Náhle príhody**

Najčastejšie náhle príhody ohrozujúce život. Hlavné príčiny a príznaky.

Sanitárstvo

- **Zdravotnícke a sociálne zariadenia**

Zdravotnícke zariadenia, zariadenia sociálnych služieb, druhy, stavebné usporiadanie nemocníc a iných zariadení. Hygienický režim v jednotlivých typoch zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb, lôžkové oddelenia, centralizované zariadenia a iné úseky práce. Zneškodňovanie nemocničných odpadov. Rizikové pracoviská. Osobné ochranné prostriedky.

- **Lôžkové oddelenie**

Lôžkové oddelenie, typy, časti, vybavenie. Organizácia práce na lôžkovom oddelení. Pomocné centrálné služby. Prevádzkový a domáci poriadok na lôžkovom oddelení.

- **Posteľ pacienta a jej úprava**

Typy postelí v zdravotníckych a zariadeniach sociálnych služieb. Základné vybavenie postelí. Montáž postele. Doplnky k vybaveniu postele, pomocné zariadenia postele a manipulácia s nimi. Čistenie a dezinfekcia postele.

- **Bielizeň**

Druhy bielizne. Manipulácie s čistou a použitou bielizňou.

- **Starostlivosť o pomôcky**

Druhy pomôcok (sklenené, gumové, smaltované, z plastov, z kovu a iné). Zásady a organizácia starostlivosti o pomôcky. Preddezinfekcia, mechanická očista, druhy, pomôcky, prostriedky, spôsoby. Dezinfekcia, druhy, prostriedky a spôsoby dezinfekcie. Príprava dezinfekčných roztokov a manipulácia s nimi. Obväzový materiál, druhy.

- **Sterilizácia**

Sterilizácia, druhy. Centrálna sterilizácia.

- **Stravovanie pacientov**

Transport stravy. Príprava prostredia pred podávaním jedla v jedálňach a na posteliach. Očista, dezinfekcia a uloženie riadu. Odstraňovanie zvyškov jedla. Základné informácie o diétach a podávaní stravy dospelým pacientom.

- **Transport pacientov**

Sprevádzanie a prenášanie pacientov bez pomôcok a s pomôckami podľa pokynov nadriadených zdravotníckych pracovníkov. Prenášanie pacientov na nosidlách. Zabezpečenie polohy pacienta pri transporte podľa pokynov nadriadených zdravotníckych pracovníkov.

- **Starostlivosť o prostredie pacienta**

Estetická a hygienická úprava prostredia, izieb chorých a jednotlivých miestností ošetrovacej jednotky vrátane zariadení na hygienickú očistu. Vplyv prostredia na spokojnosť chorých.

- **Osobná hygienická starostlivosť o pacientov**

Základný hygienický filter u dospelých pacientov. Hygienická starostlivosť o ruky pacienta, česanie, úprava nechťov, umývanie vlasov, holenie, odšívovanie.

- **Vyprázdňovanie pacientov**

Podkladanie podložnej misy, močovej fľaše. Umývanie znečisteného pacienta po vyprázdnení. Výmena absorbčných podložiek, plienok u inkontinentných pacientov.

- **Organizácia práce sanitára**

Úloha sanitára pri zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti. Postavenie sanitára ako člena zdravotníckeho tímu. Pracovná náplň a harmonogram práce sanitárov na lôžkových oddeleniach, zariadeniach poskytujúcich sociálne služby a na iných úsekoch práce.

- **Práca v laboratóriách**

Usporiadanie laboratórií podľa jednotlivých typov (biochemické, hematologické, mikrobiologické, histologické), organizácia práce a hygienický režim. Ochrana zdravia a bezpečnosť pri práci. Postup pri manipulácii s chemickými látkami. Uskladňovanie chemických látok. Druhy laboratórneho skla, nástrojov, prístrojov a ďalších pomôcok. Pomôcky používané pri odbere biologického materiálu a pri zhotovovaní preparátov. Zásady likvidácie a likvidácia infekčného a kontaminovaného materiálu. Prevádzka laboratórií a životné prostredie.

- **Práca v lekárenskej službe**

Lekárske pracovisko a jeho zariadenie, organizácia práce, hygienický režim. Spôsoby uskladňovania a manipulácia so zdravotníckym materiálom a liečivými prípravkami. Hygiena v skladovacích priestoroch lekárenskej služby. Udržiavanie hygieny v lekárenskej službe. Príprava, umývanie, dezinfekcia a sterilizácia laboratórných nástrojov, prístrojov, liekoviek, fliaš na sterilné roztoky.

- **Práca na transfúznom oddelení**

Transfúzne oddelenie, jeho zariadenie, organizácia práce, hygienický režim. Manipulácia s pomôckami potrebnými pri odbere histologického materiálu a transfúzie krvi. Darcovstvo krvi. Zásady likvidácie a likvidácia infekčného a kontaminovaného materiálu.

- **Práca na patologicko- anatomickom oddelení**

Zariadenie patologicko-anatomického oddelenia. Pracovné nástroje a iné pomôcky, organizácia práce, hygienický režim pitevne. Manipulácia s pracovnými nástrojmi a inými pomôckami v pitevni. Sterilizácia a dezinfekcia pomôcok a nástrojov. Špecifiká práce sanitára na patologicko- anatomickom oddelení, etika práce s mŕtvym telom.

- **Práca na oddelení centrálnej sterilizácie**

Zariadenie centrálnej sterilizácie, organizácia práce, hygienický režim. Mechanická očista, špecifické požiadavky na prácu v centrálnej sterilizácii. Sterilizačné prístroje, ich prevádzka a manipulácia s nimi. Zásady vyberania, triedenia a ukladania sterilizovaného materiálu a jeho distribúcia na jednotlivé oddelenia. Pracovné postupy v centrálnej sterilizácii. Ochrana zdravia a bezpečnosť pri práci.

- **Práca v zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov a kúpeľných liečební**

Oddelenie vaňových a bazénových kúpeľov, oddelenie balneo- a vodoliečby, oddelenie elektroliečby, oddelenie teploliečby, oddelenie inhalačnej liečby, oddelenie svetloliečby a zariadenia pre masáže a kinezioterapiu. Vybavenie, organizácia práce, Hygienická starostlivosť o technické vybavenie (t. z. mechanické čistenie, dezinfekcia bežnými dezinfekčnými prostriedkami napr. vane, perličkový rošt, sprchovací box, sauna, masážny stôl, zdvíhacie zariadenia pre imobilných a pod).Starostlivosť o prostredie a bezpečnosť pri

práci na jednotlivých oddeleniach. Hygienická starostlivosť o pomôcky a rehabilitačné pomôcky, manipulácia s pomôckami napr. pre zábaly, inhaláciu, kinezioterapeutický stôl, a pod). Starostlivosť a manipulácia s prádlom (príprava, ukladanie plachiet, uterákov, rúšok a pod.).

- **Práca v detských zariadeniach**

Detské zariadenia. Vybavenie. Organizácia práce. Hygienický režim. Výchovné pomôcky, hračky, starostlivosť o ne.

- **Práca na operačnom oddelení**

Operačný trakt. Zariadenie. Pomôcky a ich udržiavanie. Hygienický režim. Organizácia práce. Príprava operačnej sály a pomocných zariadení. Asistencia pri príprave pacienta na operáciu (holenie operačného poľa, doprava pacienta na operačnú sálu, polohovanie pacienta na operačnom stole), prevoz pacienta po operácii, likvidácia materiálu po operácii, očista, dezinfekcia, sterilizácia a odkladanie pomocných zariadení, odsun biologického materiálu. Prísun a odsun fliaš so stlačenými plynmi.

- **Práca v sádrovni**

Sadrovňa, jej zariadenie, pomôcky. Organizácia práce. Hygienický režim. Druhy obväzov. Príprava sadrových obväzov a dláh. Úprava podložky chorého pred prikladaním sadrových obväzov. Preprava chorých v sadrovom obvaze. Pomoc pri chôdzi s barlami.

- **Práca v dopravnej zdravotnej službe**

Sanitka - jej vnútorné vybavenie, pomôcky, hygienický režim. Preprava pacientov, ich polohovanie počas prevozu. Príprava sanitky na výjazd. Očista a dezinfekcia vnútorného vybavenia sanitky vrátane pomôcok.

Prvá pomoc

- **Všeobecné zásady prvej pomoci. Uvoľňovanie, polohovanie a odsun postihnutých**

Sústava prvej pomoci, postup pri poskytovaní základnej prvej pomoci. Uvoľňovanie, základné polohy pre ošetrenie a odsun raneného, odsun a transport postihnutých.

- **Bezvedomie**

Obnovenie a udržanie priechodnosti dýchacích ciest. Umelé dýchanie pri zastavení dýchania a pri nedostatočnom spontánnom dýchaní. Obnovenie životne dôležitých funkcií.

- **Krvácanie**

Druhy krvácania, vonkajšie a vnútorné krvácanie. Krvácanie z prirodzených telových otvorov, zastavenie krvácania

- **Šok**

Druhy šoku. Fázy šoku a prvá pomoc pri nich.

- **Otravy**

Druhy a príčiny otráv. Poskytnutie prvej pomoci pri jednotlivých druhoch otráv.

- **Popálenie a poleptanie**

Druhy a stupne popálení. Poleptania. Poskytnutie prvej pomoci pri popálení a poleptaní, úrazy elektrickým prúdom.

- **Rany**

Všeobecné zásady ošetrovania rán. Poranenia kostí a kĺbov- zlomeniny, vyklbenie a vytknutie - poskytnutie základnej prvej pomoci. Poranenia hrudníka, brucha, chrbtice, hlavy.

- **Vybrané naliehavé stavy**

Mdloba, kŕče. Naliehavé stavy pri cukrovke, náhla cievna mozgová príhoda.

8.2.2 Odborná klinická prax

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Praktickú prípravu zabezpečujú cvičenia a odborná klinická prax. Sú zamerané na osvojenie, upevnenie a rozvíjanie praktických zručností a návykov, utváranie odborných postojov a názorov, vzťahu žiakov k odboru štúdia, utváranie vzťahu žiakov k plneniu pracovných povinností a pocitu zodpovednosti za zverených ľudí, hodnoty a výsledky svojej činnosti.

Odborná klinická prax sa uskutočňuje v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb. Pri vyučovaní treba rešpektovať liečebný a prevádzkový režim na oddelení.

Žiaci absolvujú odbornú klinickú prax na výučbovom pracovisku zdravotníckeho zariadenia podľa jeho podmienok.

V každom ročníku a na každom pracovisku je úvod do výučby spoločný, jeho obsahom je organizačná a metodická príprava žiakov na vyučovanie v prirodzených podmienkach a zoznámenie sa so zásadami ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

PREHĽAD VÝKONOVÝCH ŠTANDARDOV

Absolvent vie:

- zvoliť najefektívnejší postup pri vykonávaní sanitárskych činností
 - vykonať základnú dezinfekciu a starostlivosť o prostredie,
 - vykonávať základný hygienický filter u dospelého pacienta ,
 - podkladať podložné misy a močové fľaše
 - vykonávať starostlivosť o nemocničnú posteľ,
 - spolupracovať pri podávaní stravy dospelým pacientom,
 - transportovať pacienta na vyšetrenia na základe pokynov nadriadeného zdravotníckeho pracovníka
 - manipulovať v zmysle bezpečnosti a ochrany zdravia s bielizňou, pomôckami a zdravotníckym materiálom,
- vykonávať pracovné činnosti sanitára na jednotlivých úsekoch zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb, kúpeľných zariadeniach, v laboratóriách, v lekárenskej službe, na transfúznom oddelení, na patologicko – anatomickom oddelení, na oddelení centrálnej sterilizácie, v detských zariadeniach, na operačných oddeleniach, v sadrovni a v dopravnej zdravotnej službe, v zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov a kúpeľných liečební
- obsluhovať prístroje a zariadenia používané v odbore,
 - vykonávať ošetrovanie prístrojov a zariadení používaných v odbore,
 - primerane a taktne komunikovať v pracovnom tíme,
 - poskytnúť prvú pomoc pri ochoreniach, úrazoch a poraneniach,

- postupovať v zmysle zásad bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci, ochrany životného prostredia

PREHLAD A ROZPIS OBSAHOVÝCH ŠTANDARDOV

Sanitárske činnosti

- **Spoločný úvod pre všetky skupiny**

Organizačná a metodická príprava na cvičenie v prirodzených podmienkach. Zoznámenie sa s pracoviskom, s jeho vybavením, prevádzkovým poriadkom, bezpečnostnými predpismi, s hygienickým režimom a s protipožiarnymi opatreniami.

- **Organizácia práce v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach poskytujúcich sociálne služby**

Stavebné riešenie: konkrétneho zdravotníckeho zariadenia - lôžkové časti, centralizované oddelenia, zariadenia sociálnych služieb, špeciálne zariadenia a úseky, zariadenia prírodných liečebných kúpeľov a kúpeľných liečební. Hygienický režim týchto pracovísk. Osobné ochranné prostriedky.

- **Lôžkové oddelenia**

Organizácia práce na ošetrovacej jednotke. Vybavenie ošetrovacej jednotky. Inventár ošetrovacej jednotky. Činnosť jednotlivých zdravotníckych pracovníkov na ošetrovacej jednotke. Činnosť sanitára na lôžkovom oddelení:

Starostlivosť o prostredie

Hygienická a estetická úprava prostredia. Úprava izieb pacientov, priestorov a pomôcok v izbách. Úprava a udržiavanie ostatných priestorov ošetrovacej jednotky (vyšetrovňa, inšpekčná miestnosť, kuchynka, denná miestnosť pre pacientov, herňa, sociálne zariadenie a pod.). Upratovanie a úprava prostredia po zomrelom.

Starostlivosť o pomôcky

Inventár oddelenia. Bežná manipulácia s pomôckami (príprava, čistenie, ukladanie).

Čistenie pomôcok, dezinfekcia

Preddezinfekcia, mechanické čistenie pomôcok, príprava a použitie bežných dezinfekčných prostriedkov. Postupy dezinfekcie. Udržiavanie a ukladanie dezinfikovaných pomôcok, bezpečnosť pri práci.

Sterilizácia

Fyzikálna a chemická sterilizácia, príprava pomôcok na sterilizáciu. Udržiavanie prístrojov. Postupy sterilizácie. Ukladanie pomôcok. Bezpečnosť pri práci.

Úprava nemocničnej postele

Úprava všetkých typov nemocničných postelí. Montáž nemocničných postelí. Manipulácia s pomocnými zariadeniami. Čistenie a dezinfekcia nemocničných postelí a pomocných zariadení. Výmena posteľnej bielizne, ustielanie. Manipulácia s použitou bielizňou.

Základný hygienický filter u dospelých pacientov

Základný hygienický filter u dospelých pacientov. Hygienická starostlivosť o ruky pacienta, česanie, úprava nechtov, umývanie vlasov, holenie, odšívovanie.

Vyprázdňovanie pacientov

Podkladanie podložnej misy, močovej fľaše. Umývanie znečisteného pacienta po vyprázdnení. Výmena absorbčných podložiek, plienok u inkontinentných pacientov.

Stravovanie pacientov

Transport stravy. Príprava prostredia pred podávaním jedla v jedálňach a na posteliach. Spolupráca pri podávaní jedla dospelým pacientom. Očista, dezinfekcia a uloženie riadu. Odstraňovanie zvyškov jedla. Základné informácie o diétach a podávaní stravy dospelým pacientom.

- **Laboratóriá**

Manipulácia s laboratórnym sklom - umývanie, dezinfekcia, sterilizácia. Manipulácia s prístrojmi, pomôckami a chemikáliami. Likvidácia infekčného a kontaminovaného materiálu. Udržiavanie hygieny na pracovisku.

- **Lekárska služba**

Uskladňovanie a manipulácia so zdravotníckym materiálom a liečivými prípravkami. Udržiavanie hygieny pracoviska. Príprava, umývanie, dezinfekcia a sterilizácia laboratórných nástrojov, prístrojov, liekoviek a fliaš na sterilné roztoky.

- **Transfúzne oddelenie**

Manipulácia s laboratórnym sklom a ďalšími pomôckami potrebnými pri odbere histologického materiálu a transfúzii krvi. Likvidácia infekčného a kontaminovaného materiálu. Udržiavanie hygieny na pracovisku.

- **Patologicko – anatomické oddelenie**

Udržiavanie hygieny pracoviska. Manipulácia s pracovnými prístrojmi, nástrojmi a inými pomôckami. Dezinfekcia a sterilizácia pomôcok a nástrojov.

- **Centrálna sterilizácia**

Manipulácia so sterilizačnými prístrojmi, manipulácia s nesterilným a sterilným materiálom - jeho triedenie, uloženie a distribúcia.

- **Ďetské zariadenia**

Udržiavanie hygieny pracoviska. Čistenie, udržiavanie a dezinfekcia hračiek a ostatných pomôcok. Úprava prostredia, postelíok a pomocných zariadení. Výmena posteľnej bielizne. Transport jedla. Čistenie, dezinfekcia a uloženie riadu. Odstraňovanie zvyškov jedál.

- **Operačné oddelenie**

Príprava operačnej sály pred operáciou - čistenie, dezinfekcia prostredia. Príprava operačného stola a prístrojov. Asistencia pri príprave chorého na operáciu - holenie operačného poľa, prevoz chorého, polohovanie na operačnom stole, osvetlenie operačnej sály, operačného poľa a pod. Manipulácia s prístrojmi používanými v operačnej sále – odsávačky, elektroautery, sterilizátory, autoklávy a ďalšie. Manipulácia s fľašami so stlačenými plynmi.

- **Sadrovňa**

Sadrovňa, jej zariadenie, pomôcky. Organizácia práce. Hygienický režim pracoviska. Druhy sadrových obväzov. Príprava jednotlivých druhov obväzov a dláh. Úprava podložky chorého pred

prikladaním sadrových obväzov. Preprava chorých v sadrovom obvaze. Pomoc pri chôdzi s barlami.

- **Práca v sociálnom zariadení**

Sociálne zariadenia, vybavenie, organizácia práce, hygienický režim.

- **Práca v zariadeniach prírodných liečebných kúpeľov a kúpeľných liečební**

Vybavenie, organizácia práce, hygienický režim. Hygienická starostlivosť o technické vybavenie (t. z. mechanické čistenie, dezinfekcia bežnými dezinfekčnými prostriedkami napr. vane, perličkový rošt, sprchovací box, sauna, masážny stôl, zdvíhacie zariadenia pre imobilných a pod). Starostlivosť o prostredie a bezpečnosť pri práci na jednotlivých oddeleniach. Hygienická starostlivosť o pomôcky a rehabilitačné pomôcky, manipulácia s pomôckami napr. pre zábaly, inhaláciu, kinezioterapeutický stôl, a pod). Starostlivosť a manipulácia s prádlom (príprava, ukladanie plachiet, uterákov, rúšok a pod.).

- **Dopravná zdravotná služba**

Ukážka vnútorného vybavenia sanitky a hygienického režimu.

PRÍLOHOVÁ ČASŤ

Príloha 1

VYMEDZENIE POJMOV V ŠTÁTNYM VZDELÁVACOM PROGRAME

Štátny vzdelávací program používa pojmy, ktoré musí akceptovať aj školský vzdelávací program:

Vzdelávací program - Kurikulum (angl. curriculum) – znamená komplexný program riešenia všeobecných a špecifických cieľov, obsahu, metód a foriem vzdelávacieho procesu, stratégií a metód hodnotenia, organizácie a riadenia vzdelávania. Vývoj vzdelávacích programov je otvoreným procesom plánovania, realizácie a hodnotenia inštitucionálneho vzdelávania a vyžaduje si rozhodovanie a praktické riešenia na úrovni štátu, školy a triedy.

Kurikulárny dokument vymedzuje vzdelávací program. Štátny vzdelávací program (v krajinách Európskej únie „National Curriculum“ – Národné kurikulum) je štátom garantovaný rámec, ktorý určuje ciele, obsah vzdelávania, vzdelávacie výstupy a smernice na realizáciu školských kurikul v oblasti formálneho (počiatočného) vzdelávania.

Cieľ vzdelávania v ŠVP vyjadruje normy a požiadavky na celkový vzdelanostný a osobnostný rozvoj žiaka, vymedzuje zámery výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho vzdelávacie výstupy, je zameraný na komplexný rozvoj osobnosti žiaka. Sú to navrhované a plánované výsledky vzdelávania a učenia sa. Interpretujeme ich z hľadiska:

- obsahového (spoločenská zameranosť vzdelávania),
- vyučovacieho procesu (vyučovanie predmetov),
- učenia sa žiakov,
- výsledkov vyučovania (skúšanie).

Ciele vyučovacieho procesu musia spĺňať požiadavky na konzistentnosť, primeranosť, jednoznačnosť a kontrolovateľnosť žiackych výkonov s rešpektovaním taxonómie cieľov (úroveň osvojenia učiva).

Ciele vyučovacieho procesu sú usporiadané podľa hierarchie nasledovne:

- všeobecné ciele (celospoločenské) sú najabstraktnejšie a vyjadrujú výchovné (afektívne, postojové, hodnotové) ciele napr. formovať mravné vedomie, rozvíjať tvorivé myslenie, schopnosť riešiť problémy, schopnosť komunikovať, orientovať sa v informáciách, prevziať zodpovednosť a podobne. Informujú širokú verejnosť o vyučovacom procese školy a zároveň umožňujú, aby spoločnosť mohla klásť požiadavky na školu,
- inštitucionálne ciele (ciele školy, skupiny, jednotlivca) reprezentujú požiadavky školy na učebné/študijné odbory napr. profil absolventa, ciele vyučovacích predmetov a ich tematických celkov, výchovné ciele, všetko, čo by mal absolvent vedieť po ukončení vzdelávacieho programu napr. vytvárať kladný vzťah k prírode, prejavovať úctu k rodičom, rozvíjať manuálne a technické zručnosti ap.,
- špecifické ciele (konkrétne) predstavujú ciele vyučovacích hodín vyjadrené výkonmi žiakov v rámci tematických celkov. Sú to ciele:
- **vzdelávacie ciele:** zamerané na všestranný rozvoj osobnosti ako predpokladu seba výchovy a seba vzdelávania. Zabezpečujú rozvoj záujmov a potrieb žiaka, jeho

pamäti, reprodukčného a tvorivého myslenia. Vzdelávacie ciele sú zamerané hlavne na:

- kognitívne (poznávacie) procesy, ktoré zahŕňajú oblasť vedomostí, intelektuálnych zručností, poznávacích schopností (pamäť, myslenie, tvorivosť). Patrí sem porozumenie, aplikácia, analýza, syntéza a kritické hodnotenie,
- psychomotorické (pohybové, zručnosti) procesy, ktorými sa osvojujú zručnosti (reč, písanie, manipulácia) a návyky. Patrí sem imitácia, koordinácia, automatizácia, ap.,
- výchovné ciele: zamerané na formovanie vzťahu žiakov k svetu, aby stanovené hodnoty prijímali, reagovali na ne, akceptovali ich, integrovali a zvnútorňovali sa s nimi. Vzťahujú sa na afektívne procesy vymedzujúce oblasť pocitov, postojov, hodnotovej orientácie a sociálno-komunikatívnych zručností. Patrí sem vnímavosť reagovania, oceňovanie hodnôt, charakter, ap.

Cieľ vzdelávania je východiskom a podmienkou pre formulovanie obsahu, zabezpečenie procesu vzdelávania a hodnotenia výsledkov vzdelávacieho procesu.

Štandard je stupeň dokonalosti požadovaný pre určitý účel alebo akceptovaný model (vzor, norma, miera), s ktorým sú reálne objekty a procesy rovnakého druhu porovnávané alebo merané. Je to požadovaná a záväzná charakteristika kvantitatívnych alebo kvalitatívnych vlastností určitého objektu alebo javu. Je to miera (hranica), kedy je ešte možné výkon považovať za akceptovateľný.

Vzdelávacie výstupy sú stanovenia o tom, čo žiak vie, chápe a je schopný urobiť, aby ukončil proces učenia/vzdelávania. Ide o štruktúrovaný popis vedomostí, zručností a kompetencií (odborné, všeobecné) nevyhnutných pre výkon určitej pracovnej úlohy, činnosti alebo súboru činností v danom povolaní alebo skupine príbuzných povolaní. Vzdelávacie výstupy v oblasti OVP týkajúce sa získania, potvrdenia a uznania konkrétnej kvalifikácie (úplnej, čiastočnej) stanovené v profile absolventa voláme kvalifikačný štandard. Každý vzdelávací výstup je vo svojej podstate výkonový štandard.

Hodnotiaci štandard definuje súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overenie dosiahnutých vzdelávacích výstupov. Vychádza z kvalifikačného - výkonového štandardu. Proces hodnotenia vytvára evidenciu o výkone žiaka. Hodnotiaci štandard zahŕňa:

- kritériá hodnotenia pre každú všeobecnú a odbornú spôsobilosť. Určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že výkon žiaka bol preukázaný. Pokiaľ kompetencie stanovujú, čo má žiak vedieť a urobiť v rámci danej pracovnej činnosti, kritériá určujú, podľa čoho to poznáme a či sú tieto kompetencie osvojené. Kritériá musia byť konkrétne, jasné a zodpovedajúce danej kompetencii,
- prostriedky a postupy hodnotenia vymedzujú cesty a spôsoby overovania kompetencií,
- organizačné a metodické pokyny pre maturitné skúšky predstavujú súbor pravidiel a predpisov v rámci všeobecne záväzných právnych predpisov.

Vzdelávací štandard obsahuje súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré majú žiaci dosiahnuť a vykonať, aby mohli pokračovať vo vzdelávaní v nadväzujúcej časti vzdelávacieho programu alebo aby im mohol byť priznaný stupeň vzdelania. Je súborom výkonových a obsahových štandardov v danom predmete, v danom tematickom celku alebo téme učiva.

Výkonový štandard je základné kritérium úrovne zvládnutia vedomostí, zručností a kompetencií. Vymedzuje kritériá úrovne zvládnutia obsahových štandardov. Sú to významné vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré má žiak podľa očakávania preukázať po ukončení

vzdelávania. Musí odpovedať na otázku „Čo potrebuje žiak vedieť (kognitívna oblasť), čomu musí porozumieť (kognitívna a afektívna oblasť), čo má urobiť (afektívna a psychomotorická oblasť)“, aby splnil úlohu a preukázal svoj výkon. Je zároveň vstupným (cieľová požiadavka) a výstupným (vzdelávací výstup) štandardom. Výkonový štandard identifikuje merateľnosť vyučovacieho procesu. Popisuje produkt výučby, nie jej proces. Dôkazom dosiahnutia výkonového štandardu – vzdelávacieho výstupu je objektívne, validné a reliabilné priebežné (vyučovacia hodina) a sumatívne hodnotenie (záverečná, maturitná alebo absolventská skúška) na základe spoľahlivých kritérií, prostriedkov a postupov sumatívneho hodnotenia, ktorým sa overí dosiahnutie výkonovej normy. Na vyučovacej hodine sa stanovujú vzdelávacie výstupy v podobe špecifických cieľov (výkonové štandardy) a po ukončení vzdelávacieho procesu sa stanovujú vzdelávacie výstupy v podobe maturitných tém, zadaní alebo úloh (výkonový štandard) odvodené z profilu absolventa. Z toho dôvodu je kompetenčný profil absolventa zásadným prvkom ŠVP a ŠkVP.

Obsahový štandard vymedzuje základné učivo. Určuje rozsah požadovaných vedomostí, zručností a kompetencií. Vymedzuje požiadavky a podmienky, ktoré určujú obsah vzdelávania (čo sa majú a ako sa majú žiaci naučiť a učiť) a zručnosti (čo majú žiaci urobiť a ako to majú urobiť), aby úspešne zvládli vzdelávací výstup (preukázali výkon) a vzdelávací program. Obsahový štandard sa formuluje na základe výkonového štandardu. V ŠVP sú popísané vo vzdelávacích oblastiach.

Kompetencia je preukázaná schopnosť využívať vedomosti, zručnosti, postoje, hodnotovú orientáciu, osobné, sociálne a/alebo metodologické schopnosti na predvedenie a vykonávanie funkcií podľa daných štandardov v práci, pri štúdiu, v osobnom a odbornom rozvoji jedinca a pri jeho aktívnom zapojení sa do spoločnosti, v budúcom uplatnení sa v pracovnom a mimopracovnom živote a pre jeho ďalšie vzdelávanie. V ŠVP a ŠkVP budú stanovené tieto kategórie kompetencií:

Kľúčové kompetencie chápeme ako významnú a dôležitú kategóriu všeobecne integrujúcich, použiteľných a prenosných súborov vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje k svojmu osobnému naplneniu a rozvoju, aktívnemu občianstvu, sociálnemu začleneniu, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách na takej úrovni, aby si ich mohol ďalej rozvíjať, zachovávať a aktualizovať v rámci celoživotného vzdelávania. Vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie. □ Všeobecné kompetencie sú základné kognitívne kompetencie, ktoré sa vyžadujú pre príbuzné skupiny povolání (napr. matematika, čítanie, písanie, riešenie problémov, sociálne, komunikatívne a interpersonálne kompetencie). Vymedzujú široký poznávací základ potrebný pre uplatnenie človeka v spoločnosti a v mimopracovnom živote. Vytvárajú predpoklad celoživotného vzdelávania a prispievajú k profesionalizácii a adaptabilite každého jedinca. Odborné kompetencie sú kompetencie vyšpecifikované z profilov (štandardov) práce, tradičných a nových povolání. Sú to sociálne a komunikatívne kompetencie, strategické schopnosti pri kompetenciách založených na riešení problému pri zabezpečovaní úloh, organizačné kompetencie, iniciatívnosť a aktívnosť. Strategicky ovplyvňujú schopnosti absolventa uplatniť sa na trhu práce, prispôbovať sa jeho zmenám, samostatne rozhodovať o svojej profesijnej kariére a angažovať sa vo svojej vlastnej práci a v spolupráci s inými ľuďmi.

Kvalifikácia je formálny výsledok procesu hodnotenia a validácie, ak kompetentný orgán rozhodne, že jednotlivец úspešne preukázal vzdelávací výstup podľa validného hodnotiaceho štandardu.

Základné učivo – predstavuje obsahové štandardy, ktoré sú predmetom vzdelávania všetkých žiakov na danom stupni vzdelania. Obsahuje základné vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré si musí žiak osvojiť na minimálnej požadovanej úrovni. Základné učivo je stanovené v štátnych vzdelávacích programoch.

Rozširujúce (prehlbujúce, doplnkové, fakultatívne) **učivo** – dopĺňa a rozširuje základné učivo na danom stupni vzdelania podľa komplexných požiadaviek odboru štúdia tak, aby absolvent vzdelávacieho programu mohol získať požadovanú kvalifikáciu. Rozširujúce učivo je stanovené v školských vzdelávacích programoch.

Učenie je proces, v ktorom žiak získava, využíva a prispôsobuje si informácie, myšlienky a hodnoty, praktické a kognitívne kompetencie. Prebieha prostredníctvom premýšľania, osobných úvah, obnovy informácií a sociálnych interakcií.

Vedomosti sú výsledkom osvojenia, zhromažďovania a prispôsobovania informácií v priebehu vzdelávania alebo učenia sa. Je to súbor faktov, zásad, teórií a postupov, ktoré sa vzťahujú na oblasť štúdia a práce. V kontexte kvalifikácií sa vedomosti popisujú ako teoretické alebo faktické.

Zručnosti sú spôsobilosti uplatňovať a aplikovať vedomosti a využívať know-how na zvládnutie rôznych úloh a riešenie problémov. V kontexte kvalifikácií sú zručnosti opísané ako kognitívne (napr. uplatnenie logického, kreatívneho alebo intuitívneho myslenia) a praktické (manuálna zručnosť, šikovnosť, pohotovosť a používanie metód, materiálov, prostriedkov, nástrojov a prístrojov).

Hodnotenie je najvýznamnejšou časťou ŠkVP. Je to proces skompletizovania a interpretovania údajov a dôkazov o výkone žiaka. Skúšajúci overujú a porovnávajú výkony (vedomosti, zručnosti a kompetencie) žiakov vo vzťahu ku kritériám. V OVP sa sumatívnym hodnotením (maturitná skúška) overuje, potvrdzuje a uznáva získaná kvalifikácia v danom študijnom alebo učebnom odbore.

Kontrola vyučovacieho procesu je proces, ktorým sa zisťujú a posudzujú výsledky vyučovacieho procesu – vzdelávacie ciele, vzdelávacie výstupy, čiže všetko, čo sa žiaci naučili, osvojili v oblasti kognitívnej, psychomotorickej a afektívnej. Má dve roviny: □ Zisťovanie výsledkov vyučovacieho procesu: preverovanie, skúšanie □ Posúdenie výsledku vyučovacieho procesu: hodnotenie, preverovanie výsledkov podľa štandardov

Preverovanie (skúšanie) žiakov je proces zisťovania výsledku vyučovacieho procesu na základe merania výkonov žiakov (výkonové štandardy), zistenie toho, čo žiaci vedia a čo nevedia, aká je miera toho čo vedia, oproti tomu, čo vedieť majú, ako sa zlepšili v porovnaní sami so sebou alebo skupinou.

Klasifikácia je zaradovanie jednotlivých výkonov žiaka do výkonnostných stupňov (v SR je päťstupňová klasifikačná stupnica). Základom na pridelenie klasifikačného stupňa (slovom, číslom, známkou), a tým zaradenie výkonu žiaka do niektorej výkonnostnej skupiny, je výsledok získaný skúšaním.

Charakteristika ŠVP je úvodom do vzdelávacieho programu a konkretizuje ho. Vysvetľuje jeho funkciu, vzťah ku školskému vzdelávaciemu programu (ďalej len „ŠkVP“), objasňuje pojmy, akými sú ciele vzdelávania, požiadavky na vzdelávanie, spôsoby a formy získavania vedomostí, zručností a kompetencií, ich vzťah k povolaniu a kvalifikácii, ktorú získavajú absolventi po ukončení programu. Sú záväznými charakteristikami pre ŠkVP. V tejto časti sa uvádza dĺžka štúdia, nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium, spôsob ukončenia štúdia, poskytnutý stupeň vzdelania, doklad o dosiahnutom vzdelaní, možnosti pracovného uplatnenia, možnosti ďalšieho vzdelávania ako záväzné kritériá pre danú skupinu študijných

odborov. Súčasťou charakteristiky je určenie požiadaviek a obmedzení vo vzťahu k prístupnosti povolania z hľadiska veku absolventov, zdravotného a telesného obmedzenia pri výkone povolania, k vhodnosti povolania pre osoby so zníženou pracovnou schopnosťou, k najčastejším chorobám a ohrozenia zdravia v dôsledku výkonu povolania, atď. Požiadavky na bezpečnosť, ochranu zdravia a hygienu práce vychádzajú zo všeobecne záväzných právnych predpisov, nariadení a vyhlášok uplatňovaných v danej skupine študijných odborov. V ŠkVP sú tieto oblasti podrobnejšie špecifikované a rozpracované vzhľadom na konkrétny odbor prípravy.

Profil absolventa ŠVP je kľúčovým východiskom pre školy, ktoré ho rozpracujú vo vlastných ŠkVP. Kompetencie musia spĺňať a pokrývať všetky požiadavky a potreby trhu práce a vzdelávania tak, aby absolvent po ukončení ŠkVP dosiahol konkrétnu kvalifikáciu – všeobecnú a odbornú. Táto časť programu je zásadným reformným obratom pri štruktúrovaní vzdelávania, ktorá si vyžaduje zmenu celkového prístupu ku vzdelávaniu a učeniu sa tak zo strany učiteľa, ako aj žiaka. Ide o proces určenia požiadaviek v podobe výkonových štandardov. V OVP je stanovenie výkonových štandardov výsledkom aktívnej a úzkej spolupráce so zamestnávateľmi v danom odbore štúdia a prípravy. Vytvorením kompetenčného profilu sa v ŠVP sa definujú konkrétne požiadavky na kvalifikovaný výkon (kvalifikačný štandard) pracovných činností v skupine príbuzných povolání (skupina študijných odborov), v ŠkVP sa určujú špecifické požiadavky výkonu absolventa ako potenciálnej pracovnej sily pre danú pracovnú pozíciu vo zvolenom povolaní (študijný alebo učebný odbor).

Rámcový učebný plán je základom pre tvorbu školských učebných plánov. ŠVP stanovuje záväzný minimálny počet hodín na všeobecné vzdelávanie, odborné vzdelávanie vrátane praktického vyučovania (odborný výcvik, odborná alebo umelecká prax, praktické cvičenia, iné).

Disponibilné hodiny slúžia k rozšíreniu časových dotácií všeobecnej a odbornej zložky vzdelávania a sú podporným stimulom pre školy pri rozpracovaní konkrétneho študijného alebo učebného odboru a odborného zamerania pri zohľadnení potrieb školy, rozvojových programov regiónu, zamestnávateľov alebo žiakov. Môžu sa využiť aj na podporu rozvoja osobnosti žiaka, jeho záujmovej orientácie zavedením pestrej škály voliteľných predmetov, prípadne ďalších účelovo zameraných kurzov.

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, v ktorých sú stanovené výkonové a obsahové štandardy. Výkonové štandardy sú záväznou normou pre školy na tvorbu vzdelávacích výstupov pre jednotlivé vyučovacie predmety. Obsahové štandardy sú záväznou normou pre školy na štruktúrovanie vyučovacích predmetov. Vzdelávacie oblasti v ŠVP sú orientované na základné učivo, ktoré musia školy povinne rešpektovať. Majú nadpredmetový charakter, čo umožňuje školám rôzne vytvárať vlastné ŠkVP, využívať medzipredmetové vzťahy, rozvíjať aplikačné súvislosti s ohľadom na daný študijný odbor alebo jeho odborné zameranie, rozvoj nových technológií, zmeny vo výrobných programoch podnikov, zahraničné poznatky a skúsenosti, individuálne potreby a špecifiká žiakov, rodičov a spoločnosti. Neoddeliteľnou súčasťou každej vzdelávacej oblasti sú aj výchovné a motivačné aspekty, ktoré sa musia začleniť do obsahu vzdelávania. V ŠkVP sa podľa základného stanovuje rozširujúce učivo, ktoré slúži na prehĺbenie základného učiva s ohľadom na záujmy žiaka, rozvoj jeho nadania, rozhladu, daný študijný alebo učebný odbor, odborné zameranie, požiadavky na praktické vyučovanie ap. Rozširujúce učivo má prispieť k tomu, aby si žiaci osvojili zodpovedajúce vedomosti, zručnosti a kompetencie, určité postoje, hodnoty, rozhodovanie, atď. Patria tu aj voliteľné a nepovinné predmety, účelové kurzy v oblasti všeobecného a odborného vzdelávania, ktoré podporujú a prehlbujú špecifické záujmy žiaka, zdokonaľujú jeho

kompetenčnú úroveň (teoretickú, praktickú, telesnú, osobnostnú). Tento typ učiva sa určí buď na štátnej úrovni alebo na úrovni škôl podľa indikovaných potrieb, záujmov a požiadaviek. Vytvára tiež integratívny vyučovací mostík pre rôzne projekty, písomné práce, a pod. Malo by sa predovšetkým zameriavať na materiálové a energetické zdroje, kvalitu pracovného prostredia, vplyvy pracovných činností na prostredie a zdravie, na technické a technologické procesy a riadiacu činnosť. Rozširujúce učivo sa môže realizovať rôznymi metódami a formami v rámci teoretického a praktického vyučovania, ale aj mimoškolskými aktivitami. V praktickom vyučovaní je vhodné viesť žiakov napr. k správne upotrebeniu, separovaniu a odvozu odpadov, využívaniu úsporných spotrebičov a postupov, dodržiavaniu požiadaviek na bezpečnosť a hygienu práce.

Učebné zdroje chápeme ako učebné pomôcky, prostriedky a didaktickú techniku odporúčané vo vyučovacom procese. Sú nositeľom učiva a používajú sa v rôznych priestoroch (interiéry a exteriéry). Ich súčasťou sú aj moderné technológie vo vzdelávaní. ŠVP odporúča základné učebné zdroje pre danú skupinu študijných odborov. ŠkVP budú špecifikovať tie učebné zdroje, ktoré sú dôležité pre daný odbor štúdia. Učebné zdroje predstavujú zdroj významných informácií a prostriedkov na vytváranie zručností a návykov žiakov, cestu ich motivácie, upevňovania a kontroly nadobudnutých vedomostí, zručností a postojov, orientácie na ich individuálne záujmy.

Vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je integrálnou súčasťou vzdelávacieho systému. ŠVP predkladá možnosti sprístupniť vzdelávací program čo najširšiemu spektru žiakov. Škola musí zvážiť tieto možnosti a rozhodnúť, či vzdelávací program je vhodný aj pre konkrétnu skupinu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, či je spôsobilá ho upraviť podľa podmienok, potrieb a druhu znevýhodnenia a prispôbiť podmienky na ich výučbu. Každá škola je však povinná sledovať individuálne potreby a záujmy žiakov a riešiť ich formou individuálnych učebných plánov a špecifických organizačných opatrení (napr. talentovaní alebo hyperaktívni žiaci).

Základné podmienky na realizáciu ŠVP vychádzajú zo všeobecných platných noriem a určujú základné (minimálne) požiadavky na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Je úlohou školy, aby tieto požiadavky sformulované v ŠVP konkretizovala vo svojom ŠkVP podľa reálnych potrieb a požiadaviek, aktuálnych cieľov a možností. ŠVP determinuje základné materiálne, personálne a organizačné podmienky, ako aj nevyhnutné podmienky bezpečnosti a hygieny práce.

Príloha 2

ODPORÚČANÉ POSTUPY NA KONTROLU A HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie je jednou z najvýznamnejších činností kontroly vyučovacieho procesu, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania. Musí spĺňať tieto funkcie:

- diagnostická, ktorá určuje mieru vedomostí, zručností, postojov žiakov a ich nedostatkov,
- prognostická, ktorá identifikuje zodpovedajúce predpoklady, možnosti a potreby ďalšieho vývoja žiakov,
- motivačná, ovplyvňujúca pozitívnu motiváciu žiakov,
- výchovná, formujúca pozitívne vlastnosti a postoje žiakov,
- informačná, ktorá dokumentuje výsledky vzdelávania,
- rozvíjajúca, ktorá ovplyvňuje sebakontrolu a sebahodnotenie žiakov,
- spätnoväzbová, ktorá vplýva na revidovanie procesu výučby.

ŠVP odporúča v rámci celého výchovno-vzdelávacieho procesu akceptovať tieto funkcie a **na základe** nižšie uvedených **kritérií** využívať nasledovné formy hodnotenia:

1. podľa výkonu žiaka

- a) výkonové hodnotenie, v ktorom sa výkon žiaka porovnáva s výkonom iných žiakov,
- b) hodnotenie absolútneho výkonu, kde sa výkon žiaka meria na základe stanoveného kritéria (norma, štandard). Hodnotia sa vzdelávacie výstupy priamo na vyučovacej hodine a po ukončení vzdelávacieho programu maturitné témy, zadania a úlohy na záverečnej, maturitnej a absolventskej skúške,
- c) individuálne hodnotenie, pri ktorom sa porovnáva aktuálny výkon žiaka s jeho predchádzajúcim výkonom.

2. podľa cieľa vzdelávania

- a) sumatívne hodnotenie na jasne definovaných kritériách pri ukončení štúdia (záverečná, maturitná a absolventská skúška),
- b) formatívne hodnotenie zabezpečuje spätnú väzbu medzi žiakom a učiteľom. Hodnotí sa ústne a využíva sa najmä pri hodnotení kľúčových kompetencií.

3. podľa času

- a) priebežné hodnotenie, kde sa žiak hodnotí v priebehu celého vyučovacieho obdobia na vyučovacej hodine,
- b) záverečné hodnotenie, pri ktorom sa žiak hodnotí jednorázovo na konci vyučovacieho obdobia (štvrtročne, polročne, ročne).

4. podľa informovanosti

- a) formálne hodnotenie, kedy je žiak dopredu informovaný o hodnotení a môže sa naň pripraviť (testy, písomné práce, ap.),
- b) neformálne hodnotenie, pri ktorom sa pozoruje bežná činnosť žiaka vo vyučovacom procese.

5. podľa činnosti

- a) hodnotenie priebehu činnosti, napr. rôznych cvičení, úloh a pod.,
- b) hodnotenie výsledku činnosti, napr. test, výkres, model, výrobok a pod.

6. podľa prostredia

- a) interné hodnotenie, prebieha v škole učiteľmi,
- b) externé hodnotenie prebieha v škole inými ľuďmi napr. učiteľ z inej školy, odborník z praxe, inšpektor a pod.

Hodnotenie v ŠkVP by malo byť založené na **hodnotiacom štandarde**. Je to súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overovanie vzdelávacích výkonov – výkonových štandardov. Zisťuje sa, či žiak predpísaný vzdelávací výstup zvládol alebo nie. Hodnotiaci štandard zahŕňa:

- **Kritériá hodnotenia** zisťujú mieru realizácie plánovaných výsledkov, určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že učenie bolo ukončené a preukázané pre požadovaný výkonový štandard. Je dôležité aby kritériá hodnotenia boli definované na jeden výkon, aby boli konkrétne, jasné, stručné, zamerané buď na proces (činnosť) alebo na výsledok činnosti. V ŠkVP by mali byť jasne deklarované kritériá napr. pre ústnu odpoveď, písomnú prácu, skupinovú prácu, laboratórnu prácu, ap. Kritériá sumatívneho hodnotenia by mali byť uvedené vzhľadom k stanoveným témam, zadaniam alebo úlohám ako príloha ŠkVP.
- **Spôsoby a postupy hodnotenia** môžu byť rôzne. Pre OVP odporúčame rozdeliť ich podľa nasledovných kritérií:
 - a) podľa počtu skúšaných žiakov
 - individuálne
 - skupinovo
 - frontálne
 - b) podľa časového zaradenia
 - priebežné skúšanie (skúša sa učivo jednej alebo niekoľkých vyučovacích hodín),
 - súhrnné skúšanie (skúša sa učivo tematického celku alebo učivo za celé klasifikačné obdobie),
 - záverečné skúšanie (záverečné, maturitné, absolventské alebo opravné skúšky).
 - c) podľa spôsobu vyjadrovania sa
 - ústne hodnotenie (otázka – odpoveď),
 - písomné hodnotenie (cieľový test, test voľných odpovedí, stanovenie (určenie niečoho), prípadová štúdia, projekt, zistenie a pod.),
 - praktické hodnotenie (cvičenia, simulácie, projekty a pod.).
 - d) podľa vzdelávacích výstupov sa hodnotia kognitívne (rozumové) kompetencie napr. pamäťové alebo aktuálne činnosti a praktické kompetencie (výrobok, proces, postup). Odporúčame zaviesť tzv. „Portfólio“ ako súbor dokumentov o rôznych aktivitách žiaka a jeho výsledkoch, ako aj o oblastiach jeho aktivít, činností a miery ich praktického zvládnutia. Je to súbor dôkazov, ktoré umožňujú hodnotiť rozvoj kompetencií za určité obdobie. Pri hodnotení praktických kompetencií sa veľmi osvedčilo hodnotenie na základe „Referencií“ kompetentných osôb, odborníkov alebo organizácií, ktoré vypovedajú o kvalite vedomostí, zručností a postojoch. Rôzne metódy hodnotenia praktických a kognitívnych kompetencií ukazuje nasledovná tabuľka.

Zoznam štandardných nástrojov hodnotenia

ODBORNÉ KOMPETENCIE	KOGNITÍVNE KOMPETENCIE
Praktické cvičenia	Ústna odpoveď (krátke, súvislé a obmedzené odpovede, doplnenia)
Simulované situácie	Písomné odpovede (testy)
Úloha hrou	Projekt
Ústne odpovede	Zistenie
Projekt	Stanovenie (niečo určiť)
Zistenie	Povornanie
Stanovenie (niečo určiť)	Prípadová štúdia
Povornanie	Školská práca
Prípadová štúdia	Úlohy a cvičenie
Zapisovanie do pracovnej knihy	
Protokoly	
Správy	
Osobná rozhovor	
Dotazník	

Pri rozhodovaní o využití uvedených postupov platia tieto zásady:

- praktické, ústne a písomné overovanie by sa malo používať vtedy, ak je možné overiť kompetencie na základe kritérií v určitom stanovenom čase,
- písomné overovanie by sa malo použiť tam, kde sa dá predložiť vopred pripravený písomný materiál,
- portfólio by sa malo použiť vtedy, keď ide o priebežné hodnotenie a nie je možné hodnotiť kompetencie podľa kritérií v stanovenom čase.

Organizačné a metodické pokyny sa týkajú všeobecne záväzných právnych predpisov, dokumentácie a pravidiel pre záverečnú, maturitnú alebo absolventskú skúšku.

Pravidlá hodnotenia (spôsoby hodnotenia a kritériá hodnotenia) sa musia vypracovať na celé obdobie štúdia pre všetky ročníky. Sú stanovené v učebných osnovách vyučovacích predmetov a sú záväzné pre učiteľa a žiaka. Súčasťou hodnotenia musí byť aj sebahodnotenie žiakov, ich schopnosť posúdiť vlastný výkon, vynaložené úsilie, osobné možnosti a rezervy. V každom ŠkVP musia byť vytvorené jasné a objektívne pravidlá hodnotenia. Pri formulovaní pravidiel sa pridriavajte nasledujúceho usmernenia:

- hodnotenie zameriavame a formulujeme pozitívne,
- hodnotíme podľa miery splnenia (úspešnosť) daných kritérií,
- klasifikujeme iba prebrané a upevnené učivo,
- používame platnú klasifikačnú stupnicu,
- v predmete, v ktorom vyučujú viacerí učitelia, je výsledný stupeň klasifikácie stanovený po vzájomnej dohode,
- písomné práce oznamujeme žiakom vopred,
- učíme žiakov pracovať aj s chybou, ap.

Príloha 3

ODPORÚČANÉ ZÁSADY PRE TVORBU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Školský vzdelávací program (ďalej len „ŠkVP“) je zásadným pedagogickým dokumentom školy, na základe ktorého realizuje škola vzdelávanie v danom učebnom alebo študijnom odbore. Je povinnou súčasťou školskej dokumentácie.

Školské vzdelávacie programy sú postavené na nasledovných princípoch:

- a) vytvárajú pluralitné a konkurenčné vzdelávacie prostredie medzi školami,
- b) podporujú autonómiu a rozhodovacie privilégia škôl,
- c) vytvárajú sa pre konkrétny učebný alebo študijný odbor v danej skupine odborov vzdelávania,
- d) regulujú vzdelávacie podmienky v danej škole,
- e) v plnom rozsahu akceptujú potreby regionálneho trhu práce a rozvojové priority školy,
- f) dodržiavajú základný obsah vzdelávania a prípravy, ktorý vymedzuje štátny vzdelávací program,
- g) za ich vypracovanie a schválenie zodpovedá riaditeľ školy,
- h) súlad so štátnym vzdelávacím programom sleduje, kontroluje a hodnotí Štátna školská inšpekcia.

Pri spracovaní ŠkVP sa stanovujú tieto zásady. ŠkVP

- a) sa vypracuje **na celé obdobie štúdia** a riadi sa podľa relevantných ŠVP,
- b) na jednom stupni vzdelania sa pre jeden samostatný učebný alebo študijný odbor vrátane odborného/ných zamerania/ní vypracuje jeden ŠkVP,
- c) ŠkVP na danom stupni vzdelania bude integrovať rôzne formy vzdelávania – dennú, externú, kombinovanú,
- d) štruktúra ŠkVP musí byť v súlade so školským zákonom:
 - Úvodné identifikačné údaje (názov vzdelávacieho programu, kód a názov odboru štúdia, stupeň vzdelania, názov a adresa školy)
 - Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania
 - Vlastné zameranie školy (veľkosť a vybavenie školy, charakteristika pedagogického zboru, kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy, dlhodobé projekty a medzinárodná spolupráca, spolupráca s rodičmi, sociálnymi partnermi a inými subjektmi)
 - Profil absolventa (charakteristika a kompetencie absolventa)
 - Charakteristika školského vzdelávacieho programu (dĺžka štúdia, forma výchova a vzdelávania, vyučovací jazyk, spôsoby a podmienky ukončovania štúdia, doklad o získanom vzdelaní)
 - Učebný plán

- Učebné osnovy/moduly pre všetky predmety
 - Materiálno-technické a priestorové podmienky
 - Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní
 - Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov
 - Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy
 - Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov
- e) súčasťou ŠkVP bude aj prevodník na tvorbu učebných plánov, prehľad plánovania rozvoja kľúčových kompetencií, plán ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov vrátane časového a vecného harmonogramu, prehľad projekčnej činnosti, témy pre záverečné skúšky vrátane hodnotiaceho materiálu, témy (zadania, úlohy) pre maturitné alebo absolventské skúšky vrátane hodnotiaceho materiálu, hodnotiaci materiál pre hodnotenie kľúčových kompetencií a ďalšie materiály podľa rozhodnutia školy,
- f) pri práci s kľúčovými kompetenciami dodržiavajte tieto pravidlá:
- pri tvorbe učebných osnov vyučovacieho predmetu vyberte jeden (prípadne dva) výkonový štandardy kľúčových kompetencií, ktoré sú v rámci predmetu prioritné a súvisia s obsahom výučby,
 - výber kľúčových kompetencií by mal sledovať problematické oblasti osobnosti žiakov alebo rozvoj tých vlastností, ktoré u žiakov najfrekventovanejšie,
 - výber kľúčových kompetencií je nutné organizovať v predmetových komisiách, aby sa v rámci vyučovacích predmetov pokryl čo najväčší počet kľúčových kompetencií,
 - na úrovni triedy sa vyberie jedna spoločná kľúčová kompetencia, ktorú budú rozvíjať a hodnotiť všetci učitelia v rámci vlastných vyučovacích predmetov,
 - každá kľúčová kompetencia musí mať stanovené metódy a formy práce,
 - každá kľúčová kompetencia uvedená v ŠkVP sa musí hodnotiť,
- g) profil absolventa derivujeme zo ŠVP, vybrané zodpovedajúce výkonové štandardy doplníme o ďalšie výkonové štandardy v spolupráci so zamestnávateľmi (analýza povolania) pre konkrétny učebný alebo študijný odbor,
- h) ŠkVP musí mať precízne vypracované pravidlá pre hodnotenie žiakov (kritériá hodnotenia, postupy a prostriedky hodnotenia) a pri svojej tvorbe postupuje v súlade s platnou metodikou.

ŠkVP vypracuje škola v súlade s príslušným ŠVP a metodickým pokynom, ktorým sa určia podrobnosti o tvorbe vzdelávacieho programu. Tvorba ŠkVP je v kompetencií riaditeľa školy, ktorý zodpovedá nielen za jeho kvalitu ale aj za jeho realizáciu. Vzdelávacie program musí zabezpečiť súlad s regionálnymi potrebami trhu práce, s rozvojovými potrebami regiónu a požiadavkami zamestnávateľov na regionálnej alebo miestnej úrovni.

Škola má možnosť požiadať zodpovedajúce vzdelávacie subjekty a objednať si vypracovanie svojho programu. Do projektovania ŠkVP sa môže zapojiť verejné a neštátne inštitúcie.

Pri tvorbe ŠkVP, najmä v oblasti OVP, sa musí zohľadňovať ich relevantnosť a opodstatnenosť k rozvojovým regionálnym programom, strategickým zámerom ekonomického, politického a spoločenského vývoja na národnej regionálnej alebo miestnej

úrovni, ku kvalite obsahu vzdelávania, najmä odborného vzdelávania a prípravy a ústretovosť k potrebám a požiadavkám zamestnávateľskej sféry.

Hoci tvorba ŠkVP je v plnej kompetencii riaditeľa školy, konečné schválenie ŠkVP musí prebiehať aj na regionálnej úrovni zriaďovateľom v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov. Po schválení ŠkVP úradom samosprávneho kraja musí byť tento dokument prístupný verejnosti na www stránkach školy.

Školský vzdelávací program sa môže vypracovať ako štandardný na základe určených vyučovacích predmetov a jeho učebných osnov alebo ako modulový. Je v kompetencii školy zvoliť, ktorý spôsob spracovania školských programov je pre ňu najvýhodnejší. Použitie modulovej štruktúry školských vzdelávacích programov je vhodné najmä vtedy pokiaľ škola chce ponúknuť individuálne vzdelávacie cesty žiakom, ponúknuť rôzne formy a možnosti vzdelávania v kontexte celoživotného vzdelávania.

Škola bude vypracovávať ŠkVP:

- a) v súlade s príslušným ŠVP a všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- b) komplexne, tzn. vymedzí všetky požadované kompetencie absolventa v danom študijnom odbore, vzdelávacie výstupy (výkonové štandardy) a obsah vzdelávania, didaktické postupy uplatňované pri realizácii vzdelávacieho procesu, personálne, materiálne a organizačné podmienky nevyhnutné k dosiahnutiu stanovených cieľov vzdelávania vrátane spolupráce so sociálnymi partnermi pri realizácii programu v dennej forme vzdelávania, ktorí budú v plnej miere podporovať autonómiu a rozhodovacie privilégia škôl,
- c) tak, aby bol prehľadný a poskytoval všetky potrebné informácie o vzdelávaní v danom odbore štúdia a aby umožňoval posúdiť súlad so ŠVP,
- d) tak, aby vytváral podmienky pre uznanie odborných kvalifikácií v danom povolání a tým aj uplatniteľnosť absolventov na trhu práce s dôrazom na daný región školy, ale aj na osobnostný rozvoj absolventov a ich pripravenosť celoživotne sa vzdelávať,
- e) tak, aby vytváral podmienky aj pre vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo dospelých ľudí.